

2/2019

duben
květen
červen

III . ročník

ZHOŘ

ART

**Populárně vědecký a odborný občasník
zaměřený na kulturu, umění a výtvarnou pedagogiku**

Vydává **spolek přátel umění Dr.Igora Zhoře**
ve spolupráci s uměleckými spolky ČR a osobnostmi VIP
s bohatými zkušenostmi na poli a kolbištích kulturní fronty

© ART – TISK ŠUMICE 2019

ZHOŘ art

**Populárně vědecký a odborný
občasník zaměřený na kulturu,
umění a výtvarnou pedagogiku**

Vydává

Spolek přátel umění prof. Dr. Igora Zhoře

Elektronický časopis určený pro příznivce a sympatizanty učení J. A. Komenského, výt. pedagoga Dr. Igora Zhoře a pro milovníky umění časů blahé paměti. Časopis je nezávislý a jeho obsahem jsou pouze nepopíratelná a nezvratitelná fakta, vycházející z doložitelných historických a dějepisných skutků a pravd založených na logice a racionální věcné argumentaci. Nevyhýbá se aktualitám a problematice současnosti. Časopis vychází v programu PDF.

Adresa redakce:

68731 ŠUMICE 110, okres Uherské Hradiště
Telefon (mobil): 723 920 492; 603 98 45 69

Příspěvky od vybraných dopisovatelů, přihlášky k účasti na diskuzích..., lze redakci zasílat po telefonické dohodě nebo na e-mail adresu:

Zhor Art <zhor-art@outlook.com>

Uveřejněné obrazové i textové materiály využívají povolených webových stránek, soukromé sbírkové archivy a knihovny se souhlasem jejich majitelů

Členové redakce:

Vladimír Pospíšil - výtvarný teoretik a VIP sběratel umění,

Vladimír Kodrča - malíř

Alena Klímová - Brejchová - spisovatelka, básnířka,

BoA Irena Goldfinch -

Edinburgh, Londýn - zahraniční zpravodajství

Šéfredaktor:

PaedDr. Oldřich Páleníček, dr.h.c.

Časopis vychází zdarma, šíření e-mailem povoleno,
kopírování zapovězeno!

OBSAH čísla 2/2019

ročník třetí

DUBEN – KVĚTEN – ČERVEN

KALENDÁRIUM.....

EDITORIAL

Oldřich Páleníček

Foto - Irena Goldfinch

VSTUP DO STUDIA TEORIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ

letem – světem

OSOBNOSTI

JAN ŠEMBERA

SLOVO A ČAS

- MASARYKŮV ČAPEK a ČAPKŮV

MASARYK – Alena Klímová-Brejchová

- MÁJOVÁ PRAHA 1945

- FERDA MRAVENEC A NACISTICKÉ TÁBORY

- TRAGEDIE NOTRE DAME

VE STOPÁCH RIO DE JANEIRO

- „PAMÁTKOVÁ PÉČE“ KOSTELA
NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE ve
městě „x“ a jiné postřehy

VÝSTAVY – KONCERTY

- MARK ROTHKO

- CARRIERES DES LUMIERES

ŠKOLA MLADÝCH

GRAFIKŮ

- SUCHÁ JEHLA - dokončení

- LINORYT VČERA A DNES

ČESKÁ GRAFIKA – Ladislav Dvořák,

Günter Hujber, Vladimír Pospíšil

- EX LIBRIS MARTINA KVAPILOVÁ

- EX LIBRIS LADISLAV DVOŘÁK

- EX LIBRIS ING. JIŘÍ SOUKUP

- ZKUŠENOSTI A POZNATKY Z GLIWITZ

TISKOVÉ ZPRÁVY

Z NAŠEHO ARCHIVU

SBÍREK A KNIHOVNY

Z PŘÍŠTÍHO ČÍSLA:

- ZÁKLADNÍ KATEGORIE ESTETIKY

jako nauky o původu a smyslu umění

- TANEC MEZI VEJCI (nebo vlky?)

čili o kulturním inženýrství

a o „odbornících“

PLATNÁ ale nerespektovaná PRAVIDLA a ZÁSADY TVORBY EXLIBRIS

**Redakční uzávěrka příštího čísla
ZHOŘ ART č.3, ročník III.
je 15.9.2019**

KALENDÁRIUM

DUBEN

1.4.1935 - * **JOSEF TOPOL** – čs. dramatik a básník

2.4.1805 - * **HANS CHRISTIAN ANDERSEN** - dánský dramatik a pohádkář

3.4.1911 - * **ANNA MASARYKOVÁ** – historička umění

3.4.1991 - + **GRAHAM GREENE** – angl.spisovatel -
(„Tichý Američan, „Náš člověk v Havaně“)

3.4.1876 - * **TOMÁŠ BAŤA** - zakladatel obuvnického průmyslu
v Československu ve městě Zlíně

4.4.1911 - * **VÁCLAV ČTVRTEK** – čs. spisovatel

5.4.1835 - * **VÍTĚZSLAV HÁLEK** – čs. básník

5.4.1895 - * **VLASTIMIL RADA** – čs. malíř

6.4. 1896 – Zahájeny v Athénách první moderní olympijské hry

6.4.885 - + **SVATÝ METODĚJ** – první moravský arcibiskup

8.4. 1891 - * **VLASTIMIL BURIAN** – herec - král komiků

8.4.1936 - + **BOŽENA BENEŠOVÁ** – čs.spisovatelka

8.4.1815 - + **JAKUB JAN RYBA** – čs. skladatel a pedagog

13.4.1906 - * **SAMUEL BECKETT**-irský prozaik,dramatik-
nositel Nobelovy ceny

13.4.1685 - + **JEAN de La FONTAINE** – franc. bajkář

14.4.1931 - + **VIKTOR DYK** – čs. básník

15.4.1865 - + **ABRAHAM LINCOLN** – amer. prezident

17.4.1826 - * **VOJTĚCH NÁPRSTEK** – čs. cestovatel a průmyslník

18.4.1955 - + **ALBERT EINSTEIN** – něm. fyzik a nejsl. vědec 20. stol.

19.4.1906 - + **PIERRE CURIE** – franc. fyzik, radiolog, nositel Nobelovy ceny

20.4.1926 - * **VLADIMÍR PILAŘ** – mistr houslař

20.4.1961 - * **EVA URBANOVÁ** – přední čs. operní pěvkyně

21.4.1910 - + **MARK TWAIN** – amer. spisovatel

21.4.1816 - * **CHARLOTTE BRONTEOVÁ** - angl. spisovatelka („Jana Eyrová“)

21.4.1926 - * **OLBRAM ZOUBEK** - čs. sochař

22.4.1976 - + **ALFRÉD RADOK** – čs. režisér, zakladatel Laterny magiky

23.4.1616 - + **WILLIAM SHAKESPEARE** – angl. básník a dramatik

23.4.1616 - + **MIQUEL DE CERVANTES** - španěl. spisovatel

23.4.1836 - vyšla prvně poetická báseň Karla Hynka Máchy „MÁJ“

23.4.1866 - * **BOHUMÍR JARONĚK** – čs. malíř a grafik (valašská luhačovská tematika)

23.4.1891 - * **SERGEJ PROKOFJEV** – ruský hud. skladatel

23.4.1616 - + **MIQUEL DE CERVANTES SAAVEDRA** – španělský spisovatel

26.4.1986 – těžká havárie atomové elektrárny v Černobylu s tragickými následky

27.4.1791 - * **SAMUEL MORSE** – americký malíř a vynálezce telegrafu

KVĚTEN

1.5.1953 – Televizní studio Praha zahájilo první zkušební provoz

2.5.1925 - + **JAN ŠTURSA** – čs. sochař

5.5.1846 - * **HENRYK SIENKIEWICZ** – polský spisovatel

5.5.1943 - + **FRANTIŠEK XAVER SVOBODA** – čs. spisovatel

5.5.1846 - * **HENRYK SIENKIEWICZ** - polský spisovatel

6.5.1916 - + **STANISLAV SUCHARDA** – čs. sochař

6.5.1903 - + **BENEŠ METOD KULDA** – národní buditel, na popud Fr.Sušila sběratel valašských pohádek

6.5.1853 - * **EDUARD VOJAN** – čs. herec – vynikající tragéd

7.5.1893 - + **BŘETISLAV BARTOŠ** – malíř, grafik a první ilustrátor Slezských písní Petra Bezruče – žák Hanuše Schweigra

7.5.2019 + **VÁCLAV POSTRÁNECKÝ** – významný čs.filmový, televizní a jevištní herec (CIRKUS HUMBERTO, S TEBOU MĚ BAVÍ SVĚT...)

7.5.1973 - + **EGON HOSTOVSKÝ** - čs. spisovatel a diplomat

7.5.1840 - * **PETR ILJIČ ČAJKOVSKIJ** - ruský skladatel

7.5.1833 - * **JOHANES BRAHMS** – něm. skladatel

8.5.1945 – skončila II. sv.válka

8.5.1903 - + **PAUL GAUGUIN** – franc. malíř, grafik a řezbář – expresionista

9.5.1805 - + **FRIEDRICH von SCHILLER** – něm. básník a dramatik

10.5.1910 - * **ANTONÍN STRNADEL** – čs. malíř a grafik – ilustrátor

11.5.1888 - * **IRVING BERLIN** – amer. skladatel ruského původu,
zakladatel moderní populární hudby a světových elegezí...

12.5.1946 - + **VÁCLAV ŠPÁLA** – čs. malíř

12.5.1820 - * **JOSEF MÁNES** – čs. malíř a ilustrátor

14.5.1998 - + **FRANK SINATRA** – amer. zpěvák

14.5.1316 - * **KAREL IV.** – král český, císař římský

14.5.1863 - * **VILÉM MRŠTÍK** – čs. spisovatel

15. 5.1934 - * **VLADIMÍR BRABEC** - český herec.

16.5.1913 - * **ZDENĚK PLUHAŘ** - čs. spisovatel - romanopisec

17.5.1903 - + **KAREL ŠEBOR** – čs. skladatel a dirigent,
příznivec Bedřicha Smetany

18.5. – MEZINÁRODNÍ DEN MUZEÍ

18.5.1920 - * PAPEŽ KAN PAVEL II. – KAROL WOJTYLA,
básník, dramatik, první neitalský papež

20.5.1886 - * **JAN RYPKA** – čs, orientalista, prof. UK

20.5.1896 - + **CLARA SCHUMANNOVÁ** – něm. klavíristka

21.5.1933 – * **ERAZIM KOHÁK** – filosof, publicista, politolog

22.5.1813 - * **RICHARD WAGNER** – něm. hud. skladatel

22.5.2016 - + **ADOLF BORN** – čs. malíř, grafik.

23.5.2016 - + **ZDENĚK MÉZL** - čs. grafik - dřevorytec

22.5.1885 - + **VICTOR HUGO** – fr. spisovatel, básník a dramatik

22.5.1924 - * **CHARLES AZNAVOUR** – fr. zpěvák, skladatel a šansonier

23.5.1906 - + **HENRIK IBSEN** – norský dramatik

23.5.1923 - * **JAROSLAV KALIVODA** – malíř s valašskou tematikou

26.5.1900 - * **VÍTĚZSLAV NEZVAL** – Český básník, spisovatel a překladatel, spoluzakladatel poetismu, vůdčí osobnost českého surrealismu, národní umělec (1953), vyznamenaný zlatou medailí Světové rady

29.5.1896 - * **ELSA TRIOLETOVÁ** – franc. spisovatelka ruského původu, manželka Louise Aragona. (Nikdo mne nemá rád,...)

29.5.1951 - + **JOSEF BOHUSLAV FOERSTER** – skladatel a varhaník

29.5.1935 - + **JOSEF SUK** – čs. hud. skladatel a houslista

30.5.1778 - + **FRANCOIS VOLTAIRE** – franc. osvícenec – filosof a básník

30.5.1640 - + **PETER PAUL RUBENS** – vlámský malíř (Holandsko)

31.5.1868 - + **FRANTIŠEK SUŠIL** – sběratel lidových písní, kněz

ČERVEN

1.6.1942 - + VLADISLAV VANČURA – čs. spisovatel

2.6.1922 - + JOSEF VÁCLAV MYSLBEK – významný čs. sochař

2.6.1952 - * BOHUMIL MATHESIUS – čs - básník a překladatel

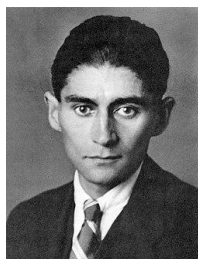
3.6.1932 - + RUDOLF KREMLIČKA – čs. malíř

3.6.1875 - + GEORGE BIZET – franc. skladatel

3.6.1801 - * FRANTIŠEK ŠKROUP – čs.skladatel a dirigent

3.6.1971 - + RUDOLF HLAVICA – sochař

*** 3.6.1930 VÁCLAV VORLÍČEK** – český filmový režisér

3.6.1924 - + FRANZ KAFKA - pražský německy píšící spisovatel (Zámek, Amerika, Proces...)

4.6.1922 - * VALJA STÝBLOVÁ – čs. prozaička a lékařka

4.6.1931 - * JAN ZÁBRANA, čs.básník a prozaik

5.6.1896 - * VLASTA FIALOVÁ – historička

5.6.1896 - + VLASTA FIALOVÁ , historička

6.6.1961 - + FRANTIŠEK TRÁVNÍČEK – čs. jazykovědec, filolog

6.6. 1996 - + VLADIMÍR KARFÍK – architekt

6.6.1987 - + EDUARD PETIŠKA – čes. básník a prozaik

7.6.1781 - Pololožen základní kámen STAVOVSKÉHO DIVADLA V PRAZE
(Otevřeno 21.4.1783)

7.6.1961 - + KARLA VOBIŠOVÁ – první čs. sochařka
(pomník E.Krásnohorské na Karlově nám. V Praze)

7.6.1882 - * RUDOLF TĚSNOHLÍEK – čs. básník a novinář

7.6.1952 - * VÁCLAV HUDEČEK – čs. houslový virtuos

7.6.1835 - * ADOLF HEYDUK – čs. básník a dramatik

9.6.1411 – MISTR JERONYM PRAŽSKÝ veřejně spálil tabulku s odpustky
papeže XXIII. na Novém Městě pražském

10.6.1791 - * VÁCLAV HANKA – čs. básník, literární historik a vědec

8.6.1781 - * GEORGE STEPHENSOM – angl. vynálezce lokomotivy

10.6. 1415 – MISTR JAN HUS napsal svůj poslední dopis věrným
Čechům z Kostnice

11.6.1776 - * JOHN CONSTABLE – angl. Malíř

11.6.1906 - + FRANTIŠEK BARTOŠ – čs.národopisec

11.6.1881 - Otevřeno Národní divadlo v Praze –
za dva měsíce a jeden den divadlo vyhořelo

12.6.1930 - * ADOLF BORN – čs. grafik a ilustrátor

12.6.1946 - + KAREL TOMAN – čs. básník

12.6.1912 - + ZIKMUND WINTER – čs. spisovatel a básník

13.6.1881 - * OTAKAR ŠPANIEL, - čs.sochař a medailér

13.6.1961 - + KAREL ENGLIŠ – čs.politik, filosof

14.6.1936 - + K.H.CHESTERTON – angl. spisovatel

14.6.1978 - * FRANTIŠEK PALACKÝ – náš největší národní historik. Zakladatel uměleckého spolku SVATOBOR .

15.6.1991 - + VILÉM REICHMANN – fotograf a malíř

15. 6 2017 - + OLBRAM ZOUBEK – český sochař

**16.6.1940 - + VÍTĚZSLAVA KAPRÁLOVÁ –
čs. dirigentka a skladatelka**

17.6.1846 - + J.B.GASPARD-DEBURAU – franc. nim českého původu

17.6. 2006 - + VLASTA PRŮCHOVÁ – zpěvačka

17.6.1882 - * IGOR STRAVINSKIJ – ruský skladatel

17.6.1912 - + HANUŠ SCHWEIGER – čs.malíř, grafik a ilustrátor

17.6.2018 - + GABRIELA VRÁNOVÁ – česká herečka

19.6.1886 - * **RUDOLF KREMLIČKA** - čs.malíř

19.6.1926 - * **JOSEF NESVADBA** – čs. lékař a spisovatel

19.6.1905 - * **JIŘÍ VOSKOVEC** – čs.divadelní a film.herec

19.6.1941 - * **VÁCLAV KLAUS** – čs. president, ekonom, autor zdařilé kuponové privatizace, rozdělení ČSFR a nečekaně rozsáhlé amnestie

21.6.1950 - + **FRANTIŠEK TÁBORSKÝ** – básník, spisovatel, překladatel, národopisec moravský

21.6.1621- + **POPRAVA 27 ČESKÝCH PÁNŮ STAVOVSKÉHO POVSTÁNÍ NA STAROMĚSTSKÉM NÁMĚSTÍ V PRAZE**

21.6.1905 - * **JEAN PAUL SARTRE** – franc. spisovatel, dramatik a filosof

24.6.1901 - * **MARIE PODEŠVOVÁ** – čs. spisovatelka

26.6.1891 - * **VLADISLAV VANČURA**,
čs. spisovatel a dramatik (*Nikola Šuhaj Loupežník,...*)

26.6.1861 - + **PAVEL JOSEF ŠAFAŘÍK** – významný slovenský spisovatel, slavista, literární historik, etnograf a jazykovědec.

27.6.1712 - * **JEAN JACQUES ROUSSEAU** - franc. spisovatel

29.6.1374 - + **JAN MILÍČ Z KROMĚŘÍŽE** – předchůdce protikatolické reformace

30.6.1992 - + **FRANTIŠEK TOMÁŠEK** – arcibiskup pražský, primas český

EDITORIAL

Letošní rok je nabit událostmi všech možných „kalibrů“. S výjimkou politického a ekonomického charakteru, mohl bych se zmínit i o těch ostatních. Ovšem nelze si hrát donekonečna na nezávislého umělce, strkat hlavu do písku a dělat, že to ostatní se nás netýká.

Hledám téma, jak zaujat čtenáře a ať dělám, co dělám, nacházím jen to žhavé a navíc bolestné. Bohužel s přesahem do politiky a masového aktivismu, což jen krátce činím, ač nerad, ale musím! Nejsem slepý. A ty čtenáři také nebud' slepý!!!

Od začátku roku to bylo několik desítek celosvětových vln stávek a drsných masových protestů ve světových metropolích, v nichž se vše točí kolem životního prostředí a stavu klimatické nouze na celé planetě. Nedostatek vody, uhlíkové emise, sucha, vedra, rebelie, hlad a mory, nízké mzdy, války, Notre Dame v plamelech, boj za vyšší mzdy, statisícové muslimanské nájezdy afroarabských migrantů do Evropy za lepším životem,...

To vše má ale s kulturou a uměním bohužel mnoho společného.

Jde také konečně o zachování naší zdravé české národní kultury (nejen evropské) a samozřejmě i logicky uvažující lidské mysli!!!

Dejme ale nyní logiku stranou. Mé životní zkušenosti jednoznačně potvrzují pravdivost rčení, že „...**jednou jsi nahoře a jednou dole**“ (Jaroslav Ježek – **čtenáři rozpomeň!!!**) **a že tomu nikdo neujde!** Ani mně často logika a zdravý rozum (tam kdy to bylo nejkritičtější) nepomohly, takže jsem si aspoň zachoval čisté svědomí a čistý štít. Raději se k mnohým událostem (byť významným) už nevyjadřuji. Jistě jsou i výjimky, kdy i superdarebáci a hypergrázli dožijí se v blahobytu i devadesáti let. Třeba takový Heinrich Franz Boblig von Edelstadt. Tak to bylo v sedmáctém století, ale dnes je jiná doba. **Čarodějnice už bohudíky neupalujeme, dokonale ale psychologicky a systematicky nám jiní Bobligové (stačí se jenom trochu porozhlédnout!!) v beránčím rouše masově ale hlavně demokratičtěji spalují mozek dřívě, než půjdeme přirozenou cestou do krematoria.** Odvolávat se na podobná rčení ovšem nevyplácí, i když je v nich mnoho zkušenostní pravdy. Nechci se opakovat, ale přesto ještě jedno rčení, které mně čtenář doufám promine : „...**stokrát opakovaná lež se stává pravdou**...“. A smutné je, že těch lží, co nás obklopují je tolik, že buď už lžeme všichni sami sobě, nebo uvěříme všemu, co je prezentováno jako pravda. Viz demonstrace na Letné či „staromáku“, abychom nebyli pozadu za žlutými vestami! (nedej Bože!) – staří nebo mladí, studenti nebo herci, „intelligence“ nebo „dělnictvo“, tedy pěkně vytunelované mozky stejně tak jako za Gottwalda...*Vlastní úsudek* se stal jen mrtvým *pojmem* ve slovníku. „**Čert se v tom vyzná**“. Miluji Prahu, ale diktovat mně a „zbytku“ republiky nebudou ani její lidé.

Jaroslav Ježek :

„JEDNOU JSI NAHOŘE A JEDNOU DOLE“...

To platí to pro všechny i pro ministry!

VÁCLAVÁK - PRAHA – 2019

TVŮRIVÁ INTEIGENCE MAS a jejich vůdců,
chybí už jen žluté vesty a budeme světoví!!

Pražský happening

čili skupinový umělecký projev dle autoritativních
předem plánovaných scénářů

svém – vychytralých plánovaných opičáren pro ovčí mozky. Jak málo stačí k balamucení českých mozků. Kam se ale otočíš, tam hned najdeš nějakého „šmejda“ co nabízí buď „levnou“ elektřinu, nebo léčivé termodeky, na internetu za tisíc korun dostaneš kapky co ti zaručeně odstraní stařeckou hluchotu do osmadvaceti dnů, nebo tě navštíví exekutor, co ti udělá z nespálené čtyřicetitisicové půjčky zákonem povolenou půlmilionovou pokutu... nemáš byt? Kup si 1+2 za 5 milionů, etc....

Tady se milý Pražáku nedemonstruje! Proč? Vysvětli a zdůvodni!!

Jsem generace parních lokomotiv, těžkopádných psacích strojů, kalamářů a násadek s perkem do modrého inkoustu namočených..., jsem milovníkem knih, psaného scriptu a věrný svému autu, které bych nevystřídal ani po dvaceti letech. Jsem také zapšklý konzervativce, který chce jít s dobou, ale bohužel „nedaří“ se mu to. Jsem prý už starý. Přesto jsem udělal se sebou jakýsi obrat – jakousi myšlenkovou a mozkovou procesní revoluci. Synové mně totiž pravili: „...Otče, pokud neumíš pracovat s PC – budeš vždy sto roků za opicemi, můžeš mít sto vysokoškolských titulů, nic Ti to nebude platné...“. Mají pravdu, dobře tedy. V šedesáti letech jsem si opatřil počítač. Dnes mám 78 roků, pracuji na PC s pěti programy a bez internetu se neobejdu! Pořád ještě jezdím autem, výtvarničím a teoretizuji, scházím se s mladými lidmi, „hrabu“ se v knihách a rád si vyměňuji názory věrný svým zásadám logického uvažování (což se mně vždy nedaří). Stále ale bojuji jako Don Quichot s větrnými mlýny a narážím na nepochopitelné, ba skoro až idiotsky nesmyslné nečinorodé i zplodné aktivity menšin proti většině. Jednou z těch podivuhodných aktivit je to, že máme „nového“ kandidáta na ministra kultury – navrženého vůlí lidu.

Konečně jsem se dostal ke kultuře a umění. Je absolventem gymnázia (s maturitou!! dokonce!) ale na další odborné studium již nedosáhl - neměl čas, neboť se věnoval mediálnímu, politickému a organizačnímu poradenství.

Zda jsou leví nebo praví - to nesouvisí s pravdou ani s logikou. Pro důkazy nemusíme chodit ani do sedmnáctého století. Stačí nám nahlédnout zpět do dvacátého, - a co nevidíme – miliony prostých a důvěřivých lidí s nadšením hajlovaly za ideály NSDAP a v roce 1948 další miliony neméně s větším entuziasmem budovaly u nás komunistickou společnost...co bylo dále - víme. A jak to všechno dopadlo? Sleduji v ČT24 demonstrace v dnešní Praze a pokouším se srovnávat, vysledovat a pojmenovat společného jmenovatele všech těchto lidových masových „demokratických“ euroaktivit neviditelných rukou trhu - řekl bych spíše po

Viz wikipedie. Úžasné! Příště bude stačit už jen učňák.

Podle mne je očividné až průhledné, že tato osoba byla záměrně vybrána z anonymního neznáma bez jakékoliv i té nejmenší kulturní či umělecké portfeje. Nikdy se ale nevyzná v pekelně složitém kulturně-uměleckém chaosu a labyrintu a je také už na

řešení jejich problémů a konfliktů příliš starý. O zkušenostech ani nemluvě... A to dnešní vládnoucí garnitura včetně opozice – potřebuje!!! Hlavní je, že rozumí politickému kupování poslanců a senátorů.

Tak uvidíme, jak zhodnotí za nás za všechny na konci roku svými slovy letošní PRAŽSKÉ JARO, zda bude mít čas navštívit SMETANOVU LITOMYŠL... Zda mu něco říká DVORÁKOVA PRAHA, jak pomůže ředitelem Faitem ekonomicky „zruinované“ a okradené Národní galerii, co udělá s poničenými židovskými hřbitovy, jaký je jeho plán pro zachování malých vesnických a městských ochotnických divadel, co udělá pro lepší cenové zpřístupnění a návštěvy méně solventních rodin do Národního divadla a Opery, jaké podpory se od krajů dočkají kulturní neziskové organizace a zda vůbec ví, jaké organizace spolky a sdružení mají kulturní či nekulturní charakter. Zda dokáže rozeznat Přemyslovskou gotiku od Wladislavské, zda pozná rozdíly mezi sousoším Brauna a Bendla, zda ví, proč se zastřelil sochař Švec, čím se proslavil Kamil Hilbert, co je to „Súchovská republika“, kam zařadit Benedikta Rejta, Josefa Váchala, zda byl navštívit muzeum v Medzilaborcích, kdo je autorem klavírního cyklu „Po zarostlém chodníčku“, kdy byl naposled na houslovém koncertu, jak se organizují konkurzy ... Napadá mě tisíc otázek – ale kdybych mu dal **MILION CHVILEK PRO KUTURU** na hledání odpovědí– neodpověděl by ani na jednu a koukal by na mě jako husa do flašky. Slušně řečeno! Dvacet dobře placených poradců je málo. Ovšem – pak je zbytečný. Tak trestuhodně nevzdělaného ministra proto nechci, i když s největší pravděpodobností jím bude, ústava to dovoluje, prezident podepsat prý musí. A i kdyby byl nominován jiný – bude stejně tak na „mé“ představy - koukat třeba zase jako *tele na nový vrata*, čímž je defakto každý, kdo mu tento chomout na hlavu nasadí.

A co se týče mne?

Prý nerozumím politice – povídá mně manželka (není sama s tímto tvrzením) a směje se...Prý jsem idealista. No a? Průměrný věk dožití mužů je podle posledních výzkumů 76 let. Takže přežívám už druhým rokem, jsem již proto nepohodlný a měl bych tedy za „přesluhující roky“ vrátit důchod...

Skoro bych tomu nesmyslu i uvěřil, moc k tomu ale nechybí. No comment. Teoreticky i prakticky jsem tedy už dávno pro tuto společnost odepsaný a mrtvý. Maximálně dostanu od ní „Poděkování“ za podíl na přípravách – dejme tomu nějakého kongresu... “. Děkuji.

„...TEĎ UŽ MÁME CO JSME CHTĚLI – DO RACHOTY ZVESELA....“

„Za komunistů“ mně „soudruzi“ také nejednou řekli: „... *My potřebujeme, soudruhu, uvědomělé lidi z prózy a ne poéty jako jsi ty....*“, protože „*na každém mém kroku bylo vidět, že nepocházím z dělnické třídy...*“. Tak to mne těžce urazili a neodpustím jim to.

A šel jsem „*k válu*“ zopakovat si dělnicko-kamenickou profesi na hřbitovech Moravsko-slovenského pomezí. Kráčím časem a vzpomínkami do rychle uplynulé minulosti. Sedím na pomníkovém obrubníku s Kristem na kříži, vedle mne kamenický vercajk - pucka, majzl, špičák, lopata a pytel cementu ..., hladový ukusují chleba se salámem, zapíjím desítkou. Nikde tady není záchod a studna je jenom jedna a je daleko. Jen samé hroby, kámen a pekelné horko. Květiny uvadly... Do večera ještě musím s kolegy postavit dva pomníky a vysekat dědávka Aloise.

Okolo mne projde hrobník s rýčem, mlčky se pozdravíme – známe se moc dobře...

Konečně mě nostalgie opouští, vracím se do reality dneška a docházím k poznání, že ať bylo, jak bylo, – než takovým ministrem kultury být, hanbou bych se propadl před celým národem, raději budu kopat hroby.

C'est la belle vie, monsieur minister.
Portez-vous bien! Ça va!

Oldřich Páleníček

VSTUP DO STUDIA TEORIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ

letem – světem

O základech výtvarné koncepce (dokončení kapitoly)

V této kapitole se již budeme zvolna loučit se základními vědomostmi o výtvarné koncepci. Postupně jsme se vypracovali až k odbornému nazírání. Jako autor těchto pasáží musím ale čtenáře upozornit, že vše předcházející a uvedené je předmětem běžného studia výtvarné výchovy na universitních pedagogických fakultách, tudíž jde o základní vědomosti. Alespoň tomu tak bylo v časech mých studií. Zda-li je tomu tak na akademiích a soukromých uměleckých školách v současné době – **pak mohu říci, že ne!** Veškerá pozornost studia umění se dnes na 90% soustřeďuje na digitální a elektronické programování, což samo o sobě představuje úplně odlišný způsob výtvarného myšlení, než tomu tak bylo před čtyřiceti-padesáti a více léty. Současné postmodernistické umění již nevychází ve své praktické podobě z historických tradic a teorií a tak se v podstatě nelze ani divit, že mnou popisované „vstupy do studia teorie umění“ jsou již současnému studentu vzdálené a úsměvné. Ať je to tak či onak, základní pravdy, zákonitosti a argumenty nelze zpochybňovat a zůstanou faktem na věky. Proto si ještě jednou velmi stručně zopakujeme některé základní pojmy a to, co máme vědět a mít na paměti. Při tvorbě – návrhu – jakékoliv výtvarné koncepce, ať již jde o malířské, sochařské, architektonické, grafické či jiné výtvarné dílo, musíme umět pracovat zejména s těmito základními pojmy:

- POJMY** – **Základní rovina**, kterou rovnoběžně určuje horizont (čára) ve výši našich očí.
 - **Stanoviště**, to je místo odkud pozorujeme a sledujeme dění, které nás zajímá. Správná volba stanoviště je nesmírně důležitá a má vliv na umístění horizontu na ploše obrazu.
 - **Nákresna** – to je vertikální rovina, která protíná základní rovinu. Průsečík těchto rovin – to je horizont.
 - **Horizont** – již vysvětleno. Jeho umístění tvoří buď perspektivu ptačí (nadhled), nebo žabí (podhled).
 - **Vertikála** – osy a čáry kolmé k základní rovině
 - **Hlavní úběžník a vedlejší úběžník** – vysvětleno v pasážích o lineární perspektivě a tvorbě perspektivního zobrazování
- **JEVY** – **Zmenšování nebo zvětšování** rozměrů do dálky
Sbíhavost rovnoběžek – viz hlavní úběžník a vedlejší úběžníky
Neměnnost svislic (vertikál) a vodorovných (horizontálních) přímek
- **IDEÁLNÍ VZDÁLENOST**
čili **Distance** – to je ideální vzdálenost od modelu, která se rovná dvojnásobku jeho výšky
- **PAVIMENTO** – **perspektivní zobrazení dlažby** (dláždění) – zrodilo se v renesanci jeho současníkem Leonardem da Vinci.
Pavimento výrazně pomáhá dotvářet náš záměr v perspektivě.

- PROPORCE, KÁNONY a VÝTVARNÉ PRVKY

byly již popsány, přesto jsou obecně platná např. tato pravidla - zopakujeme si je:

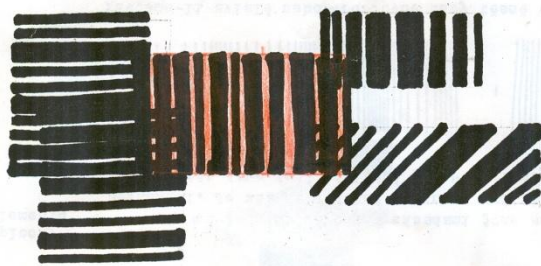
- 1 – **HLAVA** – tvoří jednu osminu výšky postavy
(děti tvoří výjimku)
- 2 – **POLOVINA FIGURY** je v jejím klínu.
- 3 – **ŠÍŘKA RAMEN** – rovná se dvěma výškám hlavy
- 4 – **ŠÍŘKA KYČLÍ** – je menší než u ramen mužů
- 5 – **ŠÍŘKA KYČLÍ u žen** – je větší než šířka jejich ramen
- 6 – **KOLENO (ČEŠKA)** je vždy nad polovinou délky končetiny
- 7 – **DÉLKA PAŽE** (končící špičkami prstů) – sahá do poloviny stehna
při vzpřímeném postoji
- 8 – **PAS** je o jednu výšku hlavy nad klínem
- 9 – **LOKET** je ve výši pasu
- 10 – **DÉLKA STEHNA** se rovná délce předloktí
- 11 – **MEZERA MEZI OČIMA** se rovná šířce jednoho oka
- 12 – **ŠÍŘKA ÚST** (od koutku ke druhému koutku) je dána vertikálami
spuštěnými ze zorníček očí při přímém pohledu
- 13 – **UŠI a NOS - POZOR!** jsou ve střední třetině výšky hlavy.
Jejich kresbu musíme přesně odpozorovat, protože s věkem (stárnutím) se
zvětšují, zatím co ostatní lidské části se zmenšují, smršťují, chřadnou
atd.
- 14 – **S ROSTOUCÍM VĚKEM** mění i hlava a celá postava své vzájemné
poměry většinou v neprospěch kánonu, který je ideální u zdravého
a mladého člověka
- 15 – **KONTRAPOST** – představuje přirozený postoj člověka, který pevně na
jedné noze stojí a druhá noha je uvolněná a více vykročená vpřed.

V podstatě vzato – tímto krátkým shrnutím jsme ukončili ten **nejiskromnější (!)** pohled klíčovou dírkou do světa výtvarného umění.

Závěrem si však přesto vstřípíme do paměti:

1. **Příroda je střet a kontrast všech různých prvků.** Je třeba se jen umět dívat okolo sebe. **Příroda je svět napětí, dramatu a nečekaných dějů. Kdo tyto vztahy nepozoruje, nedokáže je vedle sebe postavit a vyjmout z přírody tak, aby je mohl formovat (komponovat) do výtvarného díla ať již na plátně, nebo na papíře či do kamene, pak nemá smysl, aby se zabýval uměním vůbec!!!** To stejné platí v literatuře, v hudbě, v poezii atd. Jako příklad v hudbě si vezmeme inspiraci z přírody u Bedřicha Smetany (Má vlast...) nebo u Leoše Janáčka (Po zarostlém chodníčku...)
2. **Umění kompo (-zice) nování spočívá v hledání dominant.** Umístění dominanty je alfou a omegou každého uměleckého díla. **Její hledání a umístění v uměleckém díle je vyvrcholením autorského záměru.** Osově nebo středově řešení (na ploše obrazu) přináší vážnost, velebnost a vznešenost, ale i protiváhu – tj. statičnost a strnulost.

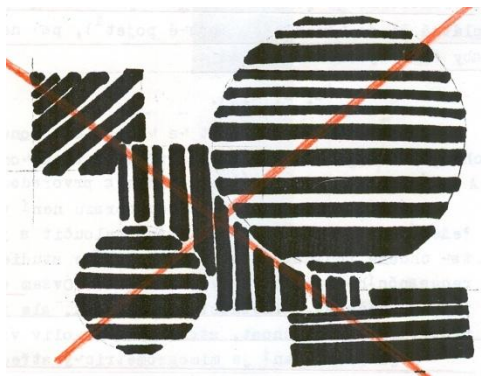
3. Nejideálnější řešení spočívá v sestrojení mimo-geometrického středu (tedy i v dominantním bodu mimo těžiště hmoty, mimo rozpínající se prostor,...). Všimněme si optického efektu „zlatého řezu“ nebo využití poměru „brány harmonie“. Z našich mistrů tyto poměry používal nejvíce Jan Preisler a Bohumil Kubišta.
4. Platí tedy, že hledání dominance ve středu díla nemusí být ale vždy šťastné. Markantní vzor si vezmeme z literatury, kde romanopisec umístí vrcholové drama příběhu do jeho popisného středu (v knižní podobě)..., nebo u detektivního příběhu, kde rovněž nález oběti je středovou popisnou strhující událostí, která exceluje vystopováním vraha, ale kniha stále ještě doznívá... Takže to je tzv. středová osa děje. U obrazu (v ploše) pak vypadá následovně:

Středová osa (bod) obrazu – vyvrcholení, čili dominance. Na příklad v životě pařížské katedrály Notre Dame to může být její katastrofický a tragický požár.

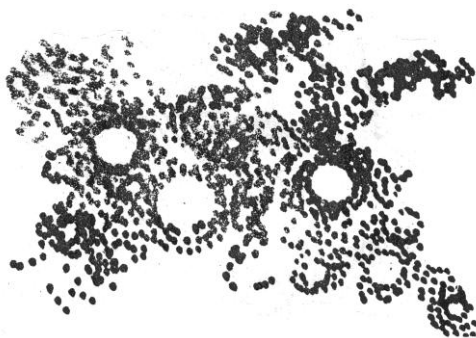
Při sledování tohoto schématu pak vše okolo červeno-černého středového obrazce vyjadřuje jeho vznik, růst, historii a po tragickém požáru nakonec úsilí o obnovu.

Podobná schémata si můžeme sami vytvořit jako pomůcku (konceptci) ke vzniku jakéhokoliv díla. Třeba i tam, kde je dominant mnoho a vzájemně se (úhlopříčně) prolínají celým dílem. Je to tzv. úhlopříčná osa (-y) vícero dějů.

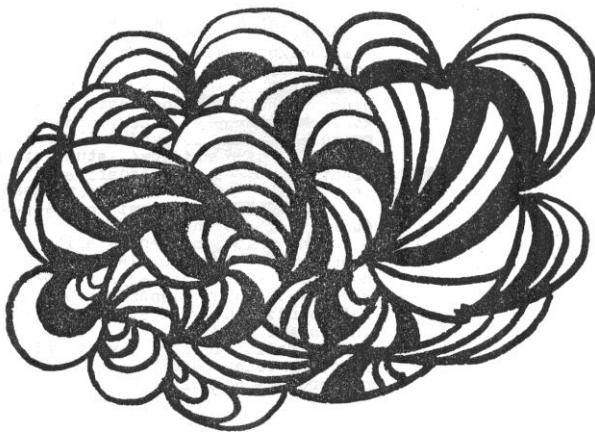
Na obrázku vidíme dvě úhlopříčné osy obrazu (jakéhokoliv díla). V nich se promítají od začátku našeho vnímání minimálně dva děje.

Součástí koncepce každého díla je **volba jeho struktury**. Na příklad u sochařského díla rozhodneme, zda povrch budeme zdrsňovat, vyhlazovat, leštit, nebo hrubě špicovat, pemrlovat atd. Třeba u malířského či kreslířského díla zvolíme techniku rukopisnou (štetcovou), tj. zda stopa autora bude provedena tužkou, fixem (flomastrem), špachtlí, nebo bude pastozní (mohutné nanášení barvy i přímo z tuby), nebo provedena technikou stříkání atd. V podstatě jde o volbu různých malířských, kreslířských, sochařských (kamenických) prostředků atd. To vše zahrnuje výtvarná koncepce, která je v podstatě hledáním autora vlastního vyjádření.

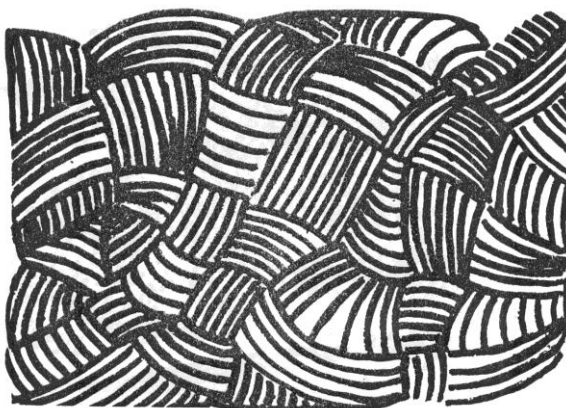

Hledáním struktur např. bodováním (štetcem, perem, tužkou,...) nacházíme možnosti jak nalézt nejzdařilejší vnímání uměleckého díla.

V našem případě jde o práci s body, které můžeme zhušťovat, nebo rozptylovat... To vše patří ke skicování a k hledání různých návrhových variant, které patří do výtvarné koncepce. Užitím této formy skicování (bodování, skvrny...) nalézáme vyjádření jak plošné, tak plastické.

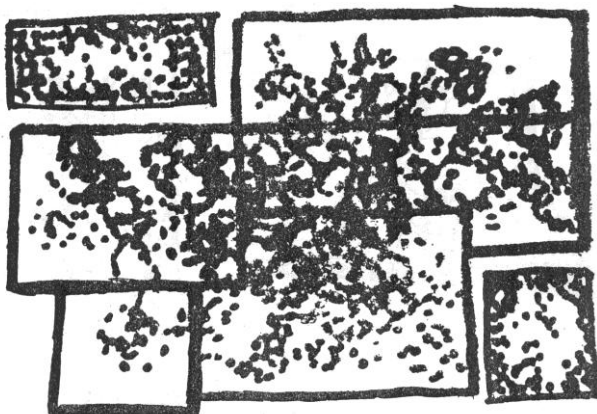

A/ - Rytmické řazení výtvarných prvků v ploše

B/ - Rytmičné řazení výtvarných prvků v ploše

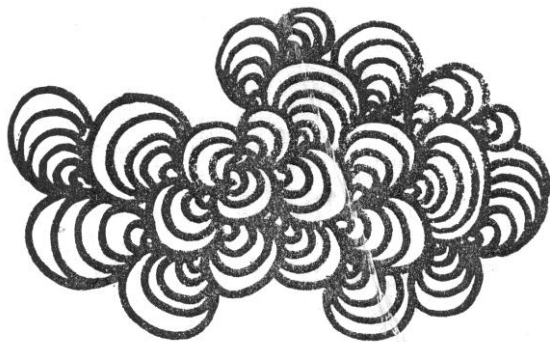
Nikdy nesmíme dopustit, abychom všechna dosud uvedená pravidla a zásady vpustili do našeho záměru. Musíme je kontrolovat, aby nevznikl chaos a aby se náš zrak i mysl nerozptýlily. Pustit proto do obrazu ještě kromě těchto pravidel naši fantazii je riskantní, neboť obraz by mohl zaniknout v chaotickém uskupení všech výtvarných prvků.

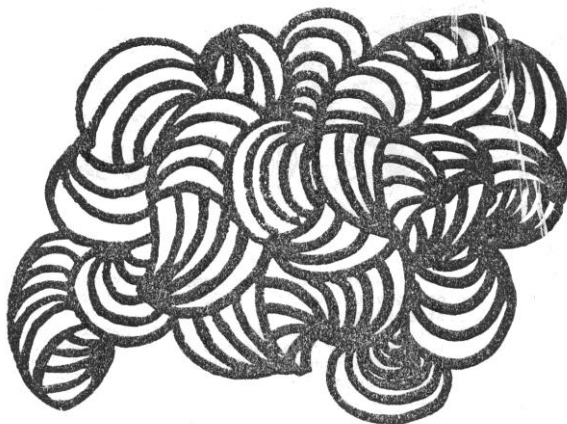
C/ - Chaos vzniklý nepřehledným uskupováním výtvarných prvků (bodů, skvrn, schémat řazení a řetězení....)

Při vzniku výtvarné koncepce naučíme se používat již dopředu připravené formáty. Většinou nám dobře poslouží formát A5, zejména pro volbu a hledání struktur a různých detailů našeho zobrazovaného díla.

Na dalších dvou obrázcích vidíme, jak **struktury mohou na nás působit plasticky**. Všechny tyto kresby byly vytvořeny volně, my jsme jim ale dali jakýsi řád a rytmus. Když se soustředíme tak můžeme formou cvičení cíleně vytvářet „živé“ struktury **vyzařující svou organickou kresbou i život**. Tak vzniká **PLASTIČNOST**.

D/ - PLASTIČNOST – obr. a/ - b/

Kapitolami o výtvarných prvcích, o zákonech v umění, o tvorbě a vzniku kompozice a o strukturách, plastičnosti atd., se pomalu dostáváme k závěru celého **VSTUPU DO STUDIA TEORIE UMĚNÍ**. Samozřejmě nevyčerpali jsme všechny zákonitosti výtvarné koncepce. Měli bychom ještě probrat elementární principy tvorby tvaru, hmoty, prostoru, barvy..., nicméně tu **nejzákladnější tvůrčí abecedu**, s níž umělec „oplodňuje“ plochu či hmotu jsme již ukončili.

Vcelku logickým postupem jsme se dopracovali k abstraktním tvarům a k vlastní kompoziční a konstruktivní práci. Vymýšlením jednoduchých konstrukcí se také učíme výtvarné koncepci. Abychom se přiblížili skutečnému umění, tak se obrátíme na pomoc k francouzskému malíři Fernardu Legérovi.

KONSTRUKTIVISMUS a ABSTRAKTNÍ MYŠLENÍ

FERNARDO LEGÉR A STROJE

Je představitelem kubismu a purismu. Jeho dílo je ale často považováno za **předzvěst pop artu**. Malířství se začal věnovat ve svých 25 letech. Byl ovlivněn především impresionismem. Roku 1909 se přestěhoval na Montparnasse a stal se členem místní bohémské komunity. Zde také objevil kouzlo kubismu. Zúčastnil se bojů 1. světové války v řadách francouzské armády a málem zahynul v bitvě u Verdunu. Válečná zkušenost dle jeho vlastních slov silně ovlivnila jeho tvorbu.

Maloval i ve válečném lazaretu a toto období své tvorby nazýval **"strojové"**, neboť všechny jeho malby připomínaly soukolí obřího stroje. Po válce se v jeho dílech objevila i figurativní malba, ale brzy spolu s architektem Le Corbusierem a Amédéem Ozenfantem založili nový avantgardní směr zvaný **purismus**. Ovšem Legérova tvorba úzce navazovala na nový směr, tzv. **konstruktivismus**, zdůrazňující technickou dokonalost a krásu hmoty a účelnost stavby.

FERNAND LÉGER

*1881 – † 1955

franc. malíř, sochař a filmový tvůrce.

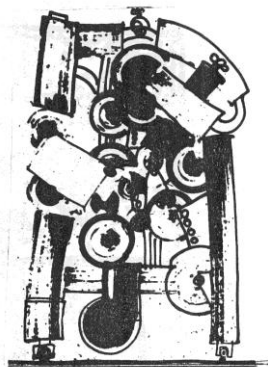
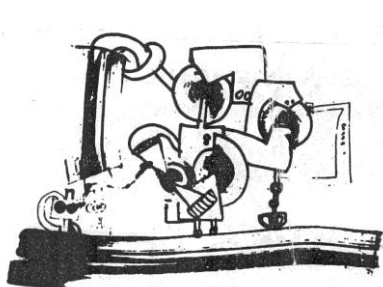
STROJOVÉ – konstruktivistické OBRAZY Fernarda Légera (30.léta 20.st.)

Na jedné ze svých pařížských výstav na PODZIMNÍM SALONU, vypravuje Léger :

„...Nikdy nezapomenu, jak jsem kdysi měl na starosti instalaci Podzimního salonu. V blízkém sousedství měli právě otevřít Salón lelectva. Slyšel jsem, jak za zdí bouchají kladiva a jak zpívají dělníci. Šel jsem se tam podívat a nikdy mě neudeřil tak brutální protiklad. V sále, který jsem právě opustil, visela pochmurně šedivá plátna v náročných rámech, zatímco vedle působily krásné, tvrdé kovové předměty, trvanlivé, užitečné, čisté lokální barvy, ocel v nekonečných odstínech... Pryč s měkkostí, neurčitostí, snem, dlouhými vlasy, mandolínami a gondolami – rodí se nový, objektivní a realistický život....“ – Konec citace

Konstruktivismus byl radikální moderní směr po první světové válce. Vznikl jako odpor proti starobylosti, secesnímu zdobnictví a předstíranému historismu. Byla to doba obdivu ke strojům, k konstrukci a geometrii, k vyspělé technice letadel, aut, mrakodrapů. V tomto období vzniklo mnoho vynikajících malířských, sochařských a architektonických děl. V tomto časovém údobí působí jeden z největších výtvarných pedagogů a zakladatelů moderního abstraktního umění – PAUL KLEE (*1879 †1940)

V rámci výtvarné koncepce lze konstruktivních prvků také použít ve studiích. Zde se realizuje plná míra naší fantazie, s níž můžeme uplatnit i konkrétní předměty. Jde o abstrakci? Ano i ne. V podstatě vytváříme bezfunkční stroje, osvobozené od jakékoliv smysluplné práce, zato však vyjadřující pohyb, děj a napětí, dávající obrazu plastičnost i obsah.

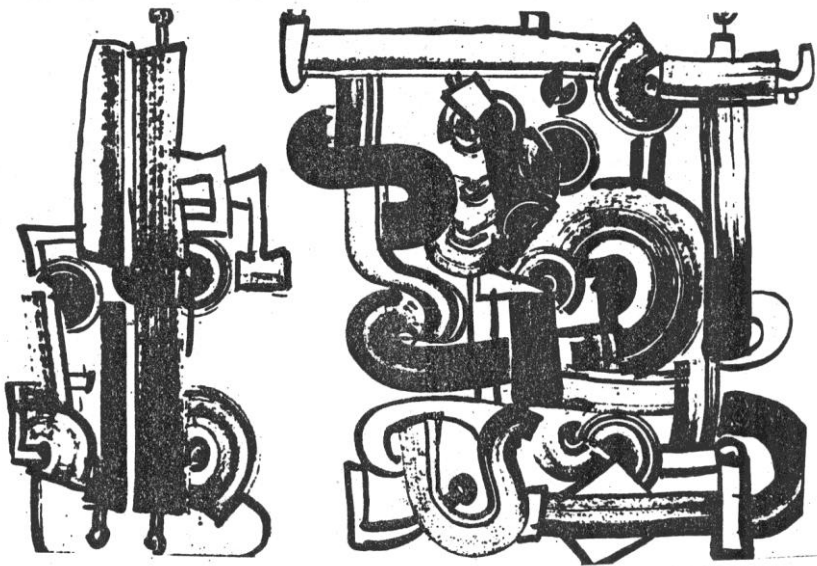

Znalost umění pracovat s výtvarnými prvky nás přivedla od realistického zobrazování až k abstraktní bezpředmětné tvorbě. Bezpředmětná tvorba nás naučila **konstruktivisticky a abstraktně chápat i tvořit.**

Náš začátek „Vstupu do studia teorie výtvarného umění“ jsme zahájili poznáním výtvarných prvků, tj. bodem, čarou, plochou atd...

Vysvětlili jsme si jaké postavení má v umění prostor, hmota, tvar, čas a výtvarné zákony, jak vzniká obraz, socha i abstraktní artefakt a celé pojednání ukončujeme architektonickým dílem jako uměleckým objektem, v němž nacházíme všechny druhy výtvarného umění.

Tak vzniká umělecké dílo.

Od abstraktního myšlení k realistickému a naopak. Na tomto a na předcházejícím obrázku jsou zobrazeny práce žáků základní umělecké školy – II.cyklu.

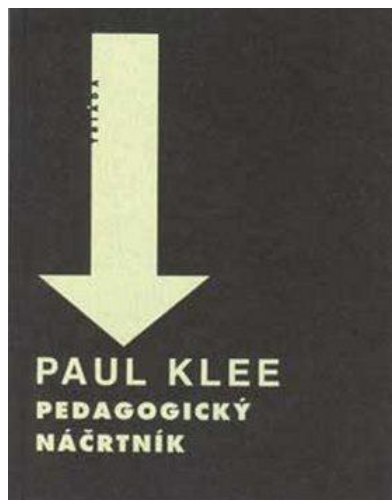

MUSÉE NATIONAL D'ART MODERNE - PARIS

Moderní kulturní centrum v Paříži vzniklo v letech 1972 až 1977 na popud francouzského prezidenta [Georgese Pompidoua](#).

ABSTRAKTNÍ myšlení společně s **FUNKCIONALISMEM** a **KONSTRUKTIVISMEM** vytvořilo vrcholně architektonické dílo pod názvem **Centre Georges Pompidou**. Jeho autorem je britsko-italská dvojice architektů Renzo Piano a Richard Rogers.

Na projektu se podílel též architekt Jan Kaplický.

V úplném závěru nahlédněme jen zvolna do života a díla výtvarného pedagoga a jednoho z největších moderních malířů **PAULA KLEE**, autora známého **Pedagogického náčrtníku** (Pädagogisches Skizzenbuch). Ten vyšel prvně v roce 1925 jako druhý svazek edice „Knihy Bauhausu“, řízené Walterem Gropiem a László Moholy-Nagyem v nakladatelství Albert Langen v Mnichově. Paul Klee mezi lety 1921 a 1930 na Bauhausu vyučoval a shrnul v této knize obsah svých přednášek věnovaných **nauce o výtvarných formách**.

Paul Klee byl švýcarský malíř, grafik a ilustrátor, který ovlivnil vývoj MODERNÍHO výtvarného umění ve 2. polovině 20. století. Jeho život byl nabit neustálým hledáním sebe samého, neboť vnitřně zápasil se svým dvojím nadáním.

S hudebním a výtvarným. Jako sedmiletý začal Paul Klee se studiem hry na housle a brzy se natolik zdokonalil, že už ve svých jedenácti letech hrál v bernské filharmonii. Blízký vztah k hudbě mu zůstal po celý život – dlouho se nemohl rozhodnout, zda se stane profesionálním hudebníkem nebo výtvarníkem. Nakonec u něho zvítězila převaha k výtvarnému umění. Roku 1937 přijal Klee v Bernu postupně návštěvy tři významných umělců: **Kandinského, Picassa a Braqua**. V červenci téhož roku byla v Mnichově otevřená výstava *Entartete Kunst (Zvrhlé umění)*, v níž nacistický režim vystavil obrazy umělců, kteří netvořili v duchu režimních estetických kritérií. Klee zde byl zastoupený 17 obrazy. V rámci akce, při níž bylo ze sbírek veřejných galerií odstraňováno vše, co odporovalo nacistickému vkusu, bylo státem (Hitlerovou říší) zabaveno 102 Kleeových obrazů. Čtenářům vřele doporučuji, aby si dílo Paula Klee vyhledali na internetových stránkách Seznam.cz, nebo na Googlu. Jeho dílo je trvalým odkazem nejen pro všechny výtvarníky – umělce začínající i pokročilé, ale i pro celou moderní i postmoderní kulturní společnost.

Fernando Léger **MĚSTO R** - 1919

Vstup do studia teorie výtvarného umění jsem zmínkou o této osobnosti ukončil. Ač jsem sám výtvarným pedagogem, pak přesto považuji své vědomosti v tomto oboru za neuspokojivé, neboť stále v něm nacházím nové a nové poznatky, zákonitosti ale i taje. Přesto jsem se pokusil nahlédnout Vám do tajemna výtvarného myšlení od jeho zrodu až po současnost. Do jaké míry posoudíte jeho význam ve svém životě – záleží již jen na Vás.

O S O B N O S T I

JAN ŠEMBERA – zapomínaný

ale vynikající grafik, exlibrista
a výtvarný pedagog – jeden z nejlepších!

Na parnas uměleckých osobností města Bystřice pod Hostýnem, z tajemného neznáma, vyplouvá málo známé jméno, které si připíšeme k těm slavným, a která již známe (Fr. Ondrušek, Hanuš Schweiger, Mária Želibská, Stanislav Ježek,....).

Jak vlastně bylo toto jméno objeveno? Zcela náhodně. Při otevření několika krabic od bot, uložených od roku 1939 v depozitu bývalého zaniklého „Krajinského muzea v Bystřici pod Hostýnem“, jsem se svým kolegou – sběratelem exl, objevil dřevorytové špalíčky, zinkografické štočky a linoleové matrice.

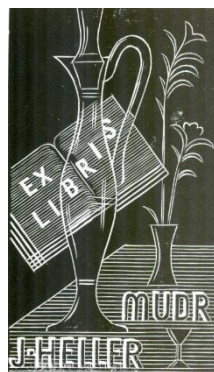
Mezi nimi byly i materiály, dokumentující jejich vznik a původ. Nález to byl vskutku pozoruhodný. Několik desítek let tyto materiály neviděly světlo světa a mnohé z nich ani tiskařský lis po svém dokončení.

Při jejich prohlídce ani na vteřinu jsem neměl pochyb, že jde o mimořádně zdařilá umělecká díla, která si zaslouží vytisknout a která by měla zhlédnout naše veřejnost, zejména sběratelé grafiky. Díky prozíravosti MěÚ - odboru kultury v Bystřici pod Hostýnem a tamějšího muzea, byla mně svěřena do rukou taková důvěra, že jsem mohl všechny tyto špalíčky a jiné matrice vytisknout. Nebyla to snadná práce, neboť čas se podepsal zejména na zinkových a linoleových-korkových materiálech.

Jan Šembera, typograf, grafik a učitel odborného kreslení se narodil 8.března 1884 v Bystřici pod Hostýnem. Avšak jestli zde chodil do školy, nebo se s rodiči vystěhoval – nepodařilo se vypátrat. Zatím jsem zjistil, že byl žákem prof. **Emanuela Hrbka** na škole uměleckých řemesel v Brně a kde také převážně žil. Učil „počtům“, písemnictví, deskriptivě a písmu. V letech 1931- 1938 absolvoval různé kurzy kreslířské v Hodoníně a Vídni, také kurz „vystřihování“ ve Valašském Meziříčí, figurální kresbu u **Františka Hlavice** a ornamentální u prof. Beneše v Praze. V letech 1919 – 1924 organizoval uměleckou výchovu žactva ve Finsku, Japonsku, Bulharsku a Německu, jak o tom svědčí bohatá korespondence. V roce 1931 vyučoval písmo na Pedagogické akademii v Brně a v témže roce studoval písmo ve Vídni. Napsal příručku **O PÍSMU**, v níž se hovoří i o vystřihování a modelování.

Jan Šembera
EXLIBRIS JARO KUČERA – x2

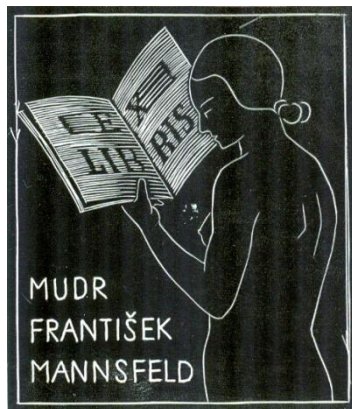

Jan Šembera
EX LIBRIS Dr.J.HELLER
x2

V roce 1937 byl vyzván Spolkem českých profesorů, aby přednesl v Paříži referát O VÝVOJI PÍSMO v Československu.

Jeho exlibrisy byly v cizině významně oceněny.

Na př. v roce 1935 na Mezinárodní exlibrisové výstavě v Los Angeles (čestné uznání). V r. 1936 vydala rakouská exlibrisová společnost ročenku **ÖSTERREICHISCHE EXLIBRIS-GESELLSCHAFT** a v ní byly otištěny mj. i jeho dva exlibrisy. K nim patří i *Ex musicis Dr.J.Kundery* jako typ krásného exlibris. V roce 1933 Šembera založil a redigoval časopis Písmo a škola a vydal učebnice Předlohy písma a Nástěnné tabule písma. Ač Šemberova hlavní práce v grafické tvorbě náležela uměleckému písmu, přece i na poli knižní značky /exlibris/ a drobné užitkové

Jan Šembera

EX LIBRIS Dr. Fr.MANNSFELD

x2

grafiky lze pozorovat jeho nadšení i úspěchy.

Bohužel v dnešní době se pozornost exlibristů upíná nikoliv na písmo, ale na volná ilustrační témata a na špičkově provedenou hlubotiskovou techniku. Je to ale móda! Písmo se tak posouvá hluboko do periferie sběratelských zájmů a nehovoří se o něm. Tak vznikla zájmová sběratelská vlna, která činí z exlibris heterografické dílo - tj. zmetek!, který ve své podstatě není ani užitým ani volným uměním !!!

Písmo je právě charakteristický rys Šemberovy práce, která prostupuje celou jeho životní činností. Při tvorbě knižních značek byl Šembera cele zaujat láskou ke kráse litery /písmene/. Své obrodné názory na užití písma chtěl učinit přístupné širším vrstvám veřejnosti jak pedagogicky, tak literárně.

Čím pozdější byly jeho grafické listy, tím zřetelněji písmo na nich vystupuje. Obrazový (ilustrační) motiv stává se u Šembery jen nutným doplňkem písma, jak je z jeho knižních značek patrné. Z jeho rukou vyšla po každé důkladná, poctivá práce a náčrtkovité kresby mu byly cizí. Pracoval metodou „à la prima“. Láska k uměleckému písmu tím více zhodnocuje jeho knižní značky. Vystavoval doma ale i v cizině.

Jan Šembera je především dřevorytec. Jeho exlibrisové špalíčky, ale i větší formáty volné grafiky jsou ryté do zimostrázového dřeva. Špičková superkvalitní práce – hodná žáka Švabinského grafické speciálky. Dnes už je dřevorytců tak málo, že bychom je napočítali „na prstech jedné ruky“. Tiskařskou čern a světlo světa už jeho špalíčky od roku 1939 neviděly - až u mě. Pro mnohé „sběratele“ prý nemají žádnou cenu, ani výměnnou. Jde totiž o novotisky, které jsou pouhým papírovým dokumentem (dle jedné „respektované a vyhlášené“ sběratelky, nebudu jmenovat!). Jan Šembera zemřel 12.listopadu 1939 v Brně.

Jan Šembera

EX LIBRIS VÁCSLAV RUDL

x2

Jiné grafické listy byly mnou vytištěny vůbec po prvé (umělecká tiskárna ART-TISK v Šumicích v roce 2002/3), tj. 64 let po umělcově smrti. Stejně tak i portrét jeho manželky Dušky (klavíristky a učitelky hudby).

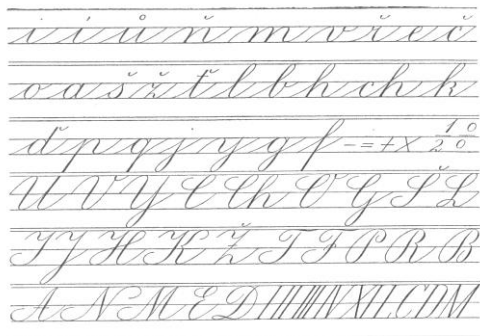
Tak vznikly dosud neznámé ilustrace – grafické listy kostela sv.Petra a Pavla v Kelči, staré obecné školy v Kelči, kaple sv.Vavřince a další práce.

Náměty Šemberových listů vznikaly velmi často na společných procházkách s jeho chotí Duškou, která mu byla duševní spolupracovnicí. V krátké době dvanácti let od r. 1926 až do prosince 1938, vytvořil Šembera celkem **66 značek**, z toho **57 dřevorytů** a **9 kreseb** (P1 - zinkografie). Šembera spolupracoval s významným českým písmomalířem a autorem mnoha typů krásných typografických sazeb, **Oldřichem Menhartem**. Spolupracoval rovněž s významnými nakladatelstvími, na prvním místě pak patří **Štencovo nakladatelství v Praze**. Vytvořil mj. i exlibris malíře **Jaro Kučery**, který působil na gobelínové škole ve Valašském Meziříčí. J. Šembera jako tiskař měl pracovní a přátelský vztah k tehdejšímu soudobému významnému typografu a řediteli Průmyslové tiskárny **Methodu Kalábovi**, který tvořil společně s **Františkem Tábořským** a **Karlem Svolinským** vzácný pracovní triumvirát. Karel Svolinský v grafických technikách ovládal především dřevoryt a tím si byl s Šemberou blízký. Také básnická skladba Františka Tábořského „Veliký sněm ptačí“ s deseti dřevoryty

Karla Svolinského (ručně kolorovaná) - byla vydána **Spolkem českých bibliofilů**, který rovněž vydal překrásný tisk Tábořského básně „Jitřní“. Vše vytiskla Kalábova tiskárna. Jan Šembera byl také jeden ze spoluvůrců písma - jak propagačního, tak předlohového pro české školy. Ta starší generace si jistě vzpomíná na školní závěsné tabule, na nichž byly zobrazeny abecedy různých psacích písmen a my jsme se podle nich učili psát. Dnes už s těmito názornými tabulemi nikdo nepracuje. Škoda! Je ale docela možné, že na některých venkovských školách je ještě můžeme najít v zaprášených starých kabinetech.

Šemberova škola exlibristické tvorby patří k vrcholové a jedné z nejlepších... Upřednostňuje krásu písma a skutečnou jeho funkci v exlibrisové tvorbě jako užitého grafického umění.

SLOVO A ČAS

Čapkův Masaryk a Masarykův Čapek...

Leží přede mnou vzácná kniha a já si ji po mnoha létech vychutnávám. Vydalo ji nakladatelství Československý spisovatel v roce 1990. Ano jsou to Čapkovy, „HOVORY S T.G. MASARYKEM“. Tolikrát v průběhu dějin zakazované a opět tištěné. Editor, pan Miloš Podhorský, dobře uspořádal všechny díly této brilantně vyvedené knihy, kterou by měli svým myšlením uchopit a

procítit i všichni dnešní politici a to myslím ve smyslu globálním.

Čapek kladl otázky a velký prezident - státotvůrce, spisovatel a filozof T.G. Masaryk, na ně odpovídal po několik let. Poslední díl trilogie vyšel v roce 1935. Na této společné práci se setkaly dvě velké osobnosti a jejich společná myšlenková kompatibilita vedla po dlouhou dobu rozhovorů i ke stavu hlubokého přátelství. Byli však odlišní. Čapek byl spíš takový domácký typ a přiznával se, že je mu politika protivná. Kdežto Masaryk byl státník, pohybující se v politické sféře i v mnoha státech po celý dlouhý život a samozřejmě stýkající se s těmi nejvýznamnějšími lidmi tehdejší doby. Do společného autorství knihy i do otázek a odpovědí se tak promítá životní postoj obou mužů. Hovory znamenají poslední verzi Masarykova politického a lidského odkazu. Verzi brilantně Čapkem zpracovanou a představenou.

TGM a KAREL ČAPEK

Masarykova dokonale promyšlená a procítěná životní filozofie je a vždy bude trvalým a neměnným vzorem lidství na této planetě v té nejušlechtlejší a tudíž nejpotřebnější formě.

V této své úvaze cituji alespoň střípky Masarykovy moudrosti v jeho vztahu k politice:

„Politika má být plněním zásad mravních a má vycházet z lásky k člověku, neboť Zákon lásky platí pro společnost a stát stejně jako pro rodinu. Rozumná a poctivá politika je provádění humanity uvnitř i navenek. Láska k bližnímu je v plánu světa a lidská společnost stojí na lásce, je to tvoření pro jiné i pro sebe a zdokonalování světa nám daného. Láska sama nemusí být vysvětlována a dokazována, ale může být zesilována, prohlubována a šlechtěna. Vždycky jsem kladl váhu na pozorování a poznávání, ale lidskost bez zbožnosti nemůže být úplná.

Ano, Masaryk, ten výsostný šlechtic Ducha, byl bezesporu neobyčejná osobnost, duchovně zralá a rozvinutá ve své inteligenci, intuici, i správné inspiraci.

Byla to harmonická osobnost esteticky i eticky zdatná. Byl to muž zdravě věřící a víře přikládal takovou důležitost, že se tento přísný a důsledný eklektik jednou vyjádřil i takto:

*...Pojímám stát a politiku tak, jako veškerý život, **sub specie aeterni** (pod zorným úhlem věčnosti). V tom smyslu jsem teokratem: důsledná humanita není, řečeno metafyzicky, nic jiného než bohovláda....etc.*

Čteme-li Čapkovy Hovory s T.G.M., může se zdát, že jediný lidský život snad ani nemůže obsáhnout dění, které se počalo odvíjet už v presidentově mládí. Bylo to předně jeho studium a později, před první světovou válkou cestování a seznámení s paní Charlottou Garrigue. Po jejich sňatku příchod dětí i jistá chudoba, která provázela začínající rodinu. Později, zejména v roce 1917, to byly Masarykovy cesty do Ruska.

V Moskvě byl ohrožen i jeho život při přestřelkách bolševiků s Kerenského junkery a kde, ani při bezprostředním nebezpečí, „nezalhal“.

Tento malý příběh, presidentem vyprávěný, byl zřejmě spouštějícím mechanismem Čapkovy práce na „**HOVORECH S TGM**“.

Vychutnala jsem si dlouhé a krásné statě o jeho pobývání v Rusku a neutuchající vyčerpávající práci na sestavování korpusu našich legií z českých „dobrovolců – bratříků“, tedy z českých chlapců tam zajatých. Bože, kolik to bylo jednání s generály a náčelníky ruských štábů a on to zvládl. Tato stať je mně zvlášť blízká, protože mnohé z ní bylo vyprávěno mým otcem, též legionářem, bojujícím na ruské frontě, na sibiřské magistrále.

Později prezidentův syn Jan, krásným písmem podepisoval otcovy jmenovací dekrety na ministerstvu zahraničních věcí a na konzulátech. Ještě mám před očima, jak v podkroví, ve staré skříni, visela legionářská otcova uniforma s opaskem Dohody, ale též ve válce potřebné, ve vysokých plechových pouzdrech uložené, ohybné plynové masky.

Na konci války, v Americe, kde T.G.M. připravoval složitá mírová jednání s mnoha evropskými státy a státníky a jejichž výsledkem byla společná Deklarace nezávislosti ve Filadelfii, je jeho činnost a složitost práce až těžko pochopitelná. Zejména jednání s americkými úředními kruhy a s prezidentem Wilsonem... (ale prý si oba dobře rozuměli).

Naše Legie na Sibiři evidentně pomohly veřejnému světovému mínění. Vznikla Československá republika a on byl zvolen jejím prvním prezidentem.

A tak, před sto léty, 20 listopadu, na den narozenin své ženy, odjel T.G.M s dcerou Olgou lodí domů do Evropy. Odpočíval a měl radost... „Bože, tož se nám to přece povedlo!“

Všechno však nebylo jen zalité štěstím. Nová ústava ubrala T.G.M „hrubě“ na pravomocích a někdy kolem desátého výročí republiky, si pan prezident v Topolčiankách povzddechl:

„Tak si myslím, abychom tu republiku udrželi ještě dvacet, třicet let, pak už se ničeho nebojím. To už tu bude nová generace, narozená na svobodě a nenechá si ji vzít. Pak vizionářky prohlásil: „Ale ještě to bude těžké.““

Zdá se že slovo „těžké“ bylo pro dnešní globální politický marasmus ještě docela optimistické.

Čapek měl tedy úkol zobrazit osobnost filozofa - státníka a představit ho jako živého člověka. Vlastně se stal jakýmsi literárním portrétistou a jeho svěží, inteligentní erudice profesionálního literáta a novináře mu skvěle napomohla k nesmrtelnému dílu. Není možno odhadnout, kolik bylo v Hovorech prezidentovy autostylizace, ale určitě to není důležité. Přesto byly nutné „retuše portrétu“, který je jaksi chvějivě a s věčným jasem zavěšen v prostoru i v čase do dnešních dnů.

Portrét, na který nedolétne žádná jedovatá slina. Strážný duch presidentův, jeho patrně dosti puritánská dcera Alice, však přísně dbala, aby do hovorů neproniklo nic, co by ohrozilo sošného otce, pro něhož stavěla piedestal. Traduje se, že to Čapka doslova otrávil, takže v posledních letech prezidentova života do Lán už nejezdil. Ostatně jeho úloha byla zdárně dokončena.

Určitě není bez zajímavosti, že v této knize, jakési „politické a etické bibli“, nepadlo ani slůvko o Masarykově velmi pozdní lásce k paní Oldře (Olince - Ole) Sedlmayerové, která měla kontakty v novinářských kruzích. Masaryk, též jenom člověk, se přiznává v dopisech této ženě ke své psychóze.

Z těchto vět lze vycítit jeho trýzeň, kterou prožíval při smrti syna i s chorobou manželčinou. Jeho duše se zpovídala z nejtajnějších utrpení a tragiky. Intenzivně ve svém stáří prožíval toto trápení i svou rozpolcenost, která se vždy měnila ve zkoumatelný filozofický problém, jako vše, ale též zřejmě, zcela mladistvě a intenzivně prožíval pocit štěstí, které nutně přináší zralá láska. Snad nejzajímavější na tom všem je (co nebylo v knize Čapkových Hovorů uváděno), že ve vysokém stáří dokázal zcela mladě milovat a napsat ženě okouzující horoucí vyznání.

A tak v jeho dopise Olze S. z roku 1931 smíme číst:

„...Olo moje zlatá, jak Ti mám opět a opět říci, jak se na Tebe těším, jak tě čekám, jak jsem šťasten, že přijdeš, tak pěkně zdravá...“

Teprve teď, na sklonku života dal mně Pánbůh Tebe –

cítíš, co to je, Olino? „A jak jsem šťastný, jak jsem Ti vděčný... Olo, chci být s Tebou, chci Tě mít, na Tvé hrudi odpočívat. Bože, jak po Tobě toužím, nemohu Ti to říci slovy, život můj visí na Tobě a na Tvé lásce...“

ALICE MASARYKOVÁ

* 1879 †1966

OLGA SEDLMAYEROVÁ

*1884 - † 1954

Ze slov „pěkně zdravá“, lze vynímat jeho někdejší smutek a tragiku zlých zkušeností s psychickou nemocí Charlottinou.

(Není snad bez zajímavosti dodat, že osudové ženy tří významných mužů, T.G.M., Karla Čapka i později Václava Havla, měli křestní jméno Olga. Čapek psal „Listy Olze“ a možná se Havel inspiroval, když psal neméně zajímavé „Dopisy Olze“ z pražského vězení.).

Přišel 14. říjen 1937 a T.G.Masaryk vydechl na svém skromném vojenském lůžku naposledy. Lidové noviny psaly a psaly. Psal do nich i Karel Čapek, nenechal si tuhle příležitost ujít, přestože v poslední době už nebýval do Lán zván. Jeho článek „Mrtvý se dívá“, je originálně zvládnutým popisem rozloučení Pražanů před Wilsonovým nádražím s milovaným prezidentem a Čapek si toto mistrné a nepřekonatelné dílko dobře promyslel. Je to dokonalý, autentický, plastický

a výstižný popis, té smutné dějinné události. A přitom je tam tolik přímo poetických pozorování, citu, smutku, vlastenectví,

národní hrdosti a pochopení člověčího žalu nad velkou ztrátou.

Čapek popisuje jak kolem rakve na vojenské lafetě defiluje jeden vojenský prapor za praporem, jak kolem kráčejí jeho milovaní legionáři-bratřiči, už zestárlí bojovníci, vojsko Masarykovo. Skoro dvacet tisíc jich přešlo. Ale i noví krásní českoslovenští vojáci kráčejí před svým prezidentem se skloněnými žerděmi praporů a smutkem ve tvářích. S profesionální erudicí popisuje „Pisatel“, jak si občas K.Čapek říkával, jak je vykonávána poslední přehlídka před mrtvým velitelem.

Dobře hoši, dobře vojáci!“ Teď by si Starý pán pohládl bílý knír a určitě by si řekl: „Tož dobré je to. Je to krásná armáda!“ Vždyť přece on miloval své vojáky. Pak ještě je popsána cesta devíti hodin, hodinu za hodinou a velmi podrobně... z Prahy na lánský hřbitov, kde má prezident ulehnout po bok své manželky. Do temné země jej o hodině devatenácté spustí havíři. Hrob je nasvícen čtyřmi vojenskými světlometry...

Ještě nikdy prý nebyla bělost našeho milovaného praporu na prezidentově rakvi oslnivější, červeň plamennější a modř hlubší.

Jako velká červenomodrobílá pochodeň plála nad tím vyprázdněným tělem. „**Bud' vůle Tvá... Pane. Tvá je moc a sláva na věky věků.**“

Poslední rudé růže zasypávají rakev, uloženou v hlubině jako vzácné semeno.

Syn prezidentův padá v žalu na kolena.

Národní umělkyně OLGA SCHEINPFLUGOVÁ *

*1902 † 1968 česká herečka, spisovatelka, básnička a dramatička, manželka Karla Čapka

„Zde je Země česká, zde je domov můj i Tvůj... Necht' tedy toto vzácné sémě moudré lidskosti a lásky vzejde! Necht' rozkveté v našich duších, i v srdcích našich potomků do krásy a plodnosti!...

Co říci závěrem? V knize Hovorů není patrné napětí mezi realitou a oficialitou osobnosti T.G.Masaryka, mezi přísnou vznešeností na piedestal stavěné sochy a jeho vášnivostí srdce i duše, mezi tragikou a štěstím, jak se píše v doslovu M. Podhorského. Čapkovy hovory splnily požadavek literatury faktu do posledního, s bravurou výsostného spisovatele. Přijaté úkoly však vymezily mantinely pro celou pravdu i ucelené posouzení lidských hlubin osobnosti, tak neobyčejné a pro svět tehdejší i budoucí nepostradatelné. Kniha se může stát závažným studijním materiálem, využitelným pro dnešní i budoucí generace a svoji zdravou životní filozofií pomáhat při obnovení lásky k vlasti, úctě k morálním hodnotám, víře i národním tradicím... To pak bude právě vítězství ducha Masarykova i Čapkova!

Posmrtná maska TGM – POHŘEB TGM - * 1850 † 1937

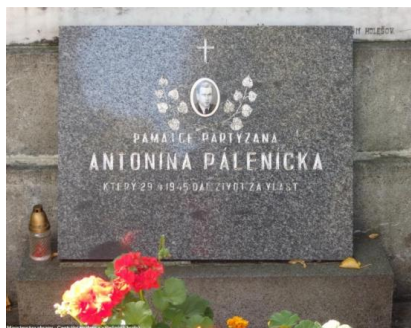
Alena Klimová Břejchová

VĚNUJTE SE MNOU PIETNÍ VZPOMÍNKU KVĚTNOVÝM DNŮM 1945

S pietou vzpomínáme na květnové boje Pražanů proti německým nacistickým okupantům. Ten nejhlubší vzdor vzedmul se již dříve (!) než 5. května, kdy se odpor českého národa proměnil ve vyvěšování československých vlajek, strhávání německých svastik, nápisů a zatýkání kolaborantů, německých přísluhovačů...

Prvopočáteční masové demonstrace se nakonec projevíly pátého května stavbou barikád a otevřeným ozbrojeným bojem...Šlo o přežití a nebýt osvobozujícího vstupu Rudé armády do pražských ulic, tak milionová Schörnerova armáda byla připravena Prahu zničit.

O Pražském povstání bylo napsáno mnoho dokumentárních publikací. Na počest všech padlých hrdinů konají se proto v hluboké úctě na památných místech, nejen naší země, vzpomínkové slavnosti. Snad každá rodina byla postižena německým nacismem či ztrátou svého nejbližšího. Ani já nemohu zapomenout na svého křtícího otce Jindřicha, který byl zfanatizovaným gestapem zabit 5. května 1945 při obraně Pražského hradu v Jelením příkopu. Ten stejný, ne-li podobný osud, stihl i dalšího mého strýce Antonína, který padl v partyzánských bojích u Fryštáku a Žeranovic. Jim a dalším tisícům a statisícům hrdinů vzdáváme zejména v májových dnech hlubokou úctu a díky. Pamětních desek, hřbitovů a pomníků je na světě rozseto bezpočetně. Mezi ně patří i ty, které byly věnovány československým umělcům. Řada z nich se konce války nedočkala...

Čtenářům jen symbolicky připomínám několik

známých jmen, jejichž osudy koncentráky a válka krutě poznamenaly....

.... **KAREL ANČERL** – český dirigent, **OTTO BROD** – spisovatel, **NORBERT FRIED** - spisovatel, **ZDENĚK ORNEST** – div.herec, **KAREL HAŠLER** - hudebník, **JOSEF ČAPEK** – malíř a spisovatel, **JAROSLAV DOBROVOLSKÝ** – malíř a grafik, **EMIL FILLA** – malíř a výt.v.teoretik, **ONDŘEJ SEKORA** – spisovatel a novinář, **VLADIMÍR VANČURA** – spisovatel, **ARNOŠT LUSTIG** – spisovatel, **KAREL POLÁČEK** – spisovatel, **JOSEF SOUSEDÍK** – konstruktér a vynálezce Slovenské strely (vlaku), **FRANTIŠEK BIDLO** – ilustrátor a novinář, **MILADA HORÁKOVÁ** – česká právnička, **EDUARD URX** – český právník a politik, **ZDENĚK PLUHAR** – spisovatel,....

ANTONÍN PÁLENÍČEK

zastřelen v partyzánských bojích

29.4.1945 u Fryštáku

No a to se máme ještě omlouvat?

JINDŘICH PÁLENÍČEK

- můj křtící otec -

Ubit a zastřelen gestapem 5.5.1945 v

Jelením příkopě Pražského hradu

aneb jinými slovy:

Tak to vám němečtí „sousedé“ nelze

odpustit !!! Dlouho.

ONDŘEJ SEKORA

*1899 †1967

FERDA MRAVENEČ, RAGBY A NACISTICKÉ TÁBORY.

Nový film připomene
dramatický život Ondřeje Sekory

Ondřej Sekora nebyl jenom autorem Ferdý Mravence. Rozmanitý odkaz výrazné osobnosti české kultury představí nový dokument České televize.

Kromě umělecké a novinářské práce se tvůrci filmu zaměřili také na jeho dramatické životní osudy. Snímek bude mít premiéru na podzim, kdy uplyne 120 let od Sekorova narození. Ondřej Sekora byl přezdíván „Disney české

knihy“. K namalování nejslavnější postavičky – Ferdý Mravence – ho přitom skutečně inspirovaly Disneyho grotesky. Rodák z Brna je poprvé uviděl ve dvacátých letech v Paříži jako novinář na stáži. „Dlouho jsem nevěděl, že to bude zrovna mravenec. Hledal jsem mezi hmyzem typ takového dělníka,“

vzpomínal později.

Život a tvorba Ondřeje Sekory nyní zase inspirovaly dokumentární tvůrce. **„Je až s podivem, že o tak významném člověku nebyl dosud natočen nějaký větší film. Ten snímek, který připravujeme, bude takovým shrnujícím dokumentem,“** říká režisér Pavel Jirásek. Divák si bude moci prohlédnout dosud nepublikovanou pozůstalost Ondřeje Sekory. Bylo velmi zajímavé vidět tu nejranější tvorbu, hrubý materiál k Ferdovi Mravencovi,“ doplňuje dramaturg Martin Polák.

Kromě vzniku kreslené ikony film představí Sekoru jako muže dramatického osudu. Na výsledek si diváci České televize počkají do září. Premiéru bude mít film dokument na ČT ART při příležitosti 120. výročí Sekorova narození. Výstavu jeho tvorby pak v Brně od prosince nabídne Moravské zemské muzeum. Ondřej Sekora se narodil 25. září 1899. Původně měl být právníkem, ale kreslení a novinářina ho lákaly víc. V roce 1921 proto zanechal studií a stal se redaktorem Lidových novin.

OD FERDY MRAVENCE VEDLA CESTA DO KONCENTRÁKU

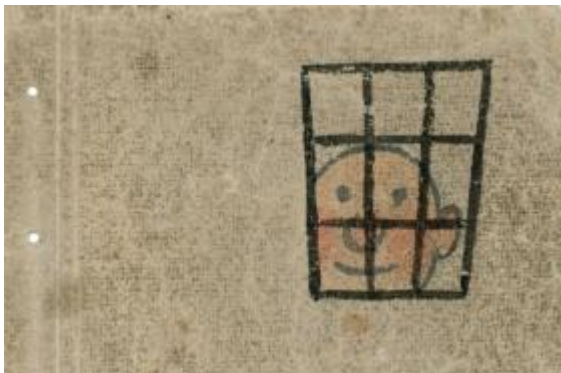
Ve Francii, kam byl vyslán, aby odtud dodával sportovní cykly, ho okouzila nejen soudobá kresba, ale také ragby. Dokonce napsal a ilustroval první česká pravidla tohoto sportu a působil jako trenér a rozhodčí. Po návratu do pražské redakce dostal na starosti rubriku pro děti. Spojil tak svoje vlohly malířské i literární. Po nacistické okupaci se odmítl rozvést s manželkou židovského původu, za což byl těžce perzekvován. Nejdříve musel v roce 1941 opustit redakci Lidových novin a na zbytek války ztratil stálé zaměstnání.

V letech 1944 a 1945 pak byl vězněm v nacistických pracovních táborech Klein Stein a Osterode.

Také díky vynikající fyzické kondici tábory přežil a po válce se vrátil k umění. V roce 1952 opustil Státní nakladatelství dětské knihy a působil až do konce života jako volný spisovatel a ilustrátor. Zemřel 4. července 1967.

AUTOR jh – ČT24 – 5.5.019

EMIL FILLA **A NĚMECKÝ KONCENTRÁK**

Věnoval se mnohotvárné činnosti - byl především malíř a grafik. Působil však i jako sochař, sběratel, teoretik, redaktor, organizátor, diplomat.

Jeho výrazná osobnost formovala naše kulturní dění už před první světovou válkou a hlavně v období meziválečném.

Během druhé světové války ho nacisté šest let věznili v Buchenwaldu. Přežil a znovu začal malovat. Narodil se 4. dubna 1882 v Chropyni (u Kroměříže) na Moravě. V roce 1900 první studijní cesta vede do Vídně. Od 1903 do 1906 studuje na pražské Akademii u profesorů Thieleho a Bukovace. Od roku 1907 vystavuje se skupinou OSMA (Vincenc Beneš, Othon Coubine, Antonín Procházka, Bohumil Kubišta, Max Horb, Willy Nowak, Bedřich Feigl) v Praze. Od roku 1909 je členem svazu umělců Mánes, kde působil jako jeho představitel až do roku 1951. 1906-1914 pravidelné cesty do Paříže. Má úzké kontakty s umělci jako Picasso, Braque, Gris, Pascin, Chagall, Kars, Jakob a Apollinaire. Od roku 1914 žil v exilu v Holandsku. Od roku 1917 v Paříži spolupracuje s Mondrianem a vydává první čísla revui "De Stijl".

V letech 1939 až 1945 byl internován v koncentračních táborech Dachau a Buchenwald. Od roku 1945 byl profesorem na Umělecko-průmyslové škole v Praze. Zabýval se teorií a dějinami umění a publikační činností. Spolupracoval na uměleckém časopise "Volné směry". Zemřel 6. října 1953 v Praze.

EMIL FILLA
*1882 † 1953

Zdroj : – čerpáno z internetu

Pietní vzpomínku na počest milonů padlých ve 2.sv.válce pro Vás napsal...

Oldřich Páleníček

PŘED 77 LETY ZMIZELY LIDICE Z MAPY PŘIPOMEŇME SI TRAGICKÉ UDÁLOSTI NA HISTORICKÝCH SNÍMCÍCH

Před 77 lety bylo zavražděno v Lidicích na Kladensku 173 mužů. Dalšíh 167 nacisté zabili na dvoře pankrácké věznice a v koncentračních táborech. Osud Lidic ale nebyl ojedinělý, podobný měly i Ležáky, Ploština, Salaš,...

Obec na Chrudimsku nacisté vypálili o 14 dní později.

TRAGEDIE NOTRE DAME VE STOPÁCH RIO DE JANEIRO

Toho dne, 16.dubna (t.r.), vryl se nám do paměti neskutečně hrůzný obraz hořící katedrály Notre Dame v Paříži – známé také jako **chrám Matky Boží**. Pod stejným názvem napsal **Victor Hugo**, slavný francouzský romantický spisovatel, strhující historickou literární esej - odehrávající se v Paříži v 15. století za vlády Ludvíka XI. V něm nás zavede do atmosféry středověké Paříže a seznámí s tragickým příběhem znetvořeného Quasimoda, krásné Esmeraldy a dalších postav, majících k nim dějově ten nejužší vztah.

Kdo nečetl tento román, kdo neshlédl o něm ani tento film – těžko si může představit dobu a mysl společnosti, v níž žila.

HOŘÍCÍ NOTRE DAME - PAŘÍŽ– JARO 2019

Věřuhodný popis ekonomického, politického a samozřejmě i církevního života se stal skutečným dokumentem času, který si lze věruhodně vybavit i v českých historických podmínkách pod vlivem literárního popisu spisovatelů a umělců obrozeneckého hnutí (filmy Jan Hus, Jan Žižka,...romány Aloise Jiráska, atd.).

Přesto se stal Viktor Hugo ve své románu, včetně geniálního popisu nešťastné katedrály, naprosto nepřekonatelný a v dějinách světové literatury nenahraditelný. Kdo navštívil Paříž a katedrálu Notre Dame, mohl jen se zatajeným dechem pozorovat a obdivovat její historické souvislosti. Zejména Hugův popis té doby je tak neuvěřitelně přesný a dokumentární, že snad není na světě nikoho, kdo by lépe a dokonaleji tento světově proslulý a křesťanský klenot literárně vykreslil. S katedrálou Notre Dame je spjata celá evropská civilizace, její vývoj a samozřejmě především život křesťanský. Spalující plameny tohoto chrámu ze dne 16.dubna 2019 ohrožily nás všechny, ať jsme či nejsme věřící. Těžko uvěřit. Doufejme jen, že Chrám Matky Boží znovu ožije a že její křesťanský duch obejmě naše srdce v naději na lepší budoucnost v lásce a bez nenávisti.

NOTRE DAME před požárem
Světově proslulý skvost křesťanské a evropské kultury

Těžko říci, zda se tato přímo téměř apokalyptická hrůza zrodila náhodou, nebo lidskou nepozorností, nedbalostí nebo dokonce ve zlém úmyslu. Po zlých zkušenostech s muslimskými imigranty ve Francii, v Bruselu... nevěřím v náhodu. Jedno je však nad slunce jasné, že spolu s křesťanstvím tisíciletá evropská civilizace utrpěla těžkou ránu a nelze ji jen tak vymazat.

Pravda je také ta, že současný vysoký životní standart spojený s obřím nárůstem vědy, techniky a hladovou touhou po majetku a blahobytu, je bohužel více a více obklopený lhotejností, cynismem a výsměchem vůči všemu co nám dala do vínku jako člověku příroda a před čím nás varuje.

Podobný osud, kterému podlehl katedrála Notre Dame, postihl i začátkem roku 2018 brazilské Národní muzeum v Riu de Janeiro, pokladnice historie a dějin lidstva. V podstatě vzato, nejde o první případ v tomto století !!! Jde o tragedie, které lze jen těžko pochopit...

HOŘÍCÍ BRAZILSKÉ NÁRODNÍ MUZEUM V RIU DE JANEIRO – JARO 2018

„ODBORNÁ PAMÁTKOVÁ PÉČE“ KOSTELA NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE v jednom nejmenovaném východočeském městě

Foto autor příspěvku (duben 2019)

...Všude je cítit nedostatek peněz, konečně - já se ptám, kdy nebyl? A tak se musí šetřit!!! Samozřejmě i tam, kde je toho nejméně zapotřebí. Připadal jsem si jako kdysi blahé paměti v západočeském pohraničí, kde jsem (se sobě vlastním entuziasmem) v osmdesátých letech min. stol. vykonával funkci inspektora památkové péče a ochrany přírody. Zničených kostelů, kaplí, klášterů, far a dříve krásných hřbitovů jsem viděl nespočetně, až z toho srdce bolelo. Něco se podařilo zachránit, něco jen částečně opravit, ale vždy jsem se postaral o to, aby práce byla svěžena odborníkům. Ovšem to, co jsem spatřil letos v dubnu uprostřed nítra naší republiky –tak to mně naskočila hrůzou husí kůže... O co jde?

Celkem snadno se mně podařilo vklouznout do kostela, v němž jsem snad naposled byl nejméně před šedesáti lety. Holé stěny, oprýskaná omítka, opuštěné lavice, vlhkost a zatuchlost ve vzduchu, na opuštěném oltáři pohozený mosazný krucifix, v zákristii na zemi a ve špině válí se od cementu zaprášené klekátko, pohozená stolička a skříň plná neurčitých krámů, ... To vše svědčilo o tom, že poslední mše zde byla, to ví snad jen pán Bůh. Tak samozřejmě sáhnu po fotoaparátu a několik snímků se stává hned nečekaným dokumentárním svědectvím o lidském diletantství, lhovosti, tuposti, nevědomosti a neúctě k historii. Abych nebyl krutý, tak přece jen vše shrnu do jednoho nevinného pojmu: že totiž s tak naivním přístupem k dějinným hodnotám, ke kultuře a k umění vůbec (a to nemluvím o účtě ke křesťanským hodnotám) – jsem léta a léta neviděl. Z fotografie jsou zřejmá tato neoddiskutovatelná fakta:

- Kostel Nejsvětější trojice má ve svém interiéru (chrámové lodi) několik mimořádně vzácných a cenných původních barokních movitostí (oltáře, kazatelna...). Všechny patří do období vrcholného – tedy radikálního baroka. Jejich hodnota je nesmírná, nejde o žádné pseudo, ani neo...
- Snímek zachycuje „odborníky“ při „rekonstrukci – restaurování“ – vnitřních chrámových stěn (asi i okenních špalet, ostění...). Podle jejich „pracovních oděvů“ (rifle – bunda), soudím, že jde o neprofesní zedníky, nemající potuchy ani důvtipu o tom, jak mají probíhat restaurační práce. Zajímaly by mne pracovní smlouvy (jsou-li vůbec?).
- Překvapila mne jejich neschopnost ochránit unikátní původní kazatelnu a oltáře protiprachovými foliemi. Oltáře i kazatelna s přístupovým schodištěm a celý interier jsou tak zoufale zanedbané a časem poškozené, že není pochyb o jejich mnohaleté bezfunkčnosti a nezájmu o jejich záchranu.
- Skutečnost, že „restauračské“ práce se nezabývají nejdříve odstraněním vlhkostí ze základových zdí, mě staví před otázku, zda nejde jen o obyčejnou fušku za pár šupek na několik časových etap. Dobře víme, že církev je „chudá ...“. Inu jak to vtipně interpretuje Hašek ve Švejkovi:

feldkurát Katz: Co kdyby jsme prodali pohovku?

Josef Švejk: Za tu by moc nekáplu.

feldkurát Katz: Ne? A tak si jí necháme. Stejně je to domácího, tak co...

„PÉČE“ O PLASTIKY NA VEŘEJNÉM PROSTRANSTVÍ

uprostřed jednoho moderního města
v centru Moravy

Nedaleko vyhlášené nemocnice ve stejně tak svou výstavbou vyhlášeném moderním superměstě, prošel jsem malým odstrčeným parčíkem. Ztrácel se za přírodním plotem z keřů a stromů, lemujících ne příliš rušnou ulici. Hned na jeho kraji, poblíže cesty, zaujala mne ale zajímavá plastika. Profesionální zvědavost mne prodrala až k ní a nemýlil jsem se!

Dynamické tvary a jejich dokonale promyšlená abstraktní forma s probleskujícími náznaky životaschopného organismu, prozrazovala o umělecké vyzrálosti jejího autora. Nezasvěcený by neřekl, co všechno může sdílet umělý kámen. Zřejmě ze sebe akorát vytlačil, že jde o obyčejný armovaný beton a tak ho uklidil někam, kde nebude nikomu

překážet. Tak rozhodla asi „nějaká usnášeníschopná komise“ v rámci péče o životní prostředí. Vtip je ale ten, že těch plastik je hned několik. Rozmístěné jsou na rozlehlé travnaté neudržované ploše, dost nezaslouženě vzdálené lidskému zraku a tedy i údržbě.

Zub času ale bohužel pomalu chroustá to, co umělcovy ruce vytvořily pro naši potěchu.

Přírodní patina samozřejmě časem bují, rozměňuje povrch a materiál se ve svém jádru nakonec rozpadá. Vše je vystaveno lhostejnosti a nezájmu o další osudy mlčenlivé krásy. Její budoucnost je nejasná, mlhavá a nepředvídá nic optimistického stejně tak jako prázdninově opuštěná přilehlá školní budova. Obraz naší doby.

Nevidím ji sice zas tak černou jak se zdá, ale skutečnost je očividná ... ***něco shnilého je ve státě dánském...***

Milí čtenáři, víte co to potřebuje? Kýbl s horkou vodou, louh draselný, gumové rukavice a kořínkový kartáč. A pěkně od shora, protože ryba smrdí od hlavy....

V Ý S T A V Y – K O N C E R T Y

- NAVŠTIVTE PARIŽ -
- KRÁSY JIŽNÍ FRANCIE -
- ÚŽASNOU LES BAUX DE PROVENCE -

PLÁNUJETE CESTU DO FRANCIE ? DO NÁDHERNÉ PROVENCE?

Čtenáře a uměnímilovné turisty informujeme, že v Carrières de Lumières, francouzské provincii Les Baux de Provence, jsou vystavena díla Vincenta van Gogha (1853-1890). Úžasná výstava „zcela pohltí“ každého návštěvníka.

Je to nová vizuální, digitální a zvuková obrazová tvorba, vytvořená firmou Culturespaces a realizovaná společností Gianfranco Iannuzzi s hudební spoluprací Luca Longobardiho.

Famózní výstava sleduje intenzivní život Vincenta van Gogha - umělce fascinovaného žhavými barvami nádherné Provence. Potrvá do 5.ledna 2020.

Route de Maillane-Les Baux de Provence - jsou bývalé bauxitové a vápencové doly, kde návštěvníci uvidí fascinující projekci na zdech, stropěch i podlahách. Prostory jsou v létě příjemně chladné, program běží nonstop!!! Jeskynní obrazy se pohybují po stěnách a skutečně ožívají. Společně s hudbou přináší skvělou atmosféru a nezapomenutelné zážitky. Program se mění každý rok - v loňském roce (2018) to byl Pablo Picasso.

**Letos výstava prezentuje van Goghovo malířské dílo
od 1. března 2019 až do 5. ledna 2020.**

Navštivte výstavu plnou **poezie a ilustrací v grafice**

Výstava potrvá do 22.srpna 2019 – Eagle Gallery,

ŠUMPERK - Nemocniční 8a

Zdeněk Přikryl - kurátor Eagle Gallery – digitální grafika

Günter Hujber - bibliofilie se 13 grafikami

Jiří Wolker – **BALADA O NÁMOŘNÍKOVI** – Karel Hynek Mácha – **KYTICE**

L

- Vernisáž výstavy uvede Ing. Pavel Kotsch, jednatel firmy Supring spol. s r.o.
- Ukádku básně J. Wolkera „Balada o námořníku“ přednesou Betty Fahrnerová a Jan Hömig. Basen K. J. Erbena „Holoubek“ přednesou Karolína Ščučková a Petr Král.
- Hudební doprovod Vernisáže bude v podání bratrů Přikrylů (kytara, zpěv)
- Dílo odborné zhodnotí historik umění a kurátor Mgr. Lukáš Koval, Ph.D.

günter hujber
zdeněk přikryl

EAGLE GALLERY, NEMOCNIČNÍ 8A, ŠUMPERK, WWW.EAGLEGALLERY.CZ

PLUZE
POZIE

Karel Jaromír Erben
KYTICE

Jiri Wolkera
BALADA O NÁMOŘNÍKU

v grafice a ilustraci

Vernisáž (13.června t.r. v 19.00) v rámci cyklu **Osobnosti regionu** uvede jednatel a spolumajitel projekční společnosti Supring **Pavel Kotsch**.

Výběr z básně J. Wolkera Balada o námořníku přednesou **Betty Fahrnerová a Jan Hömig**. Ze sbírky K.J.Erbena Kytice recitaci básně Holoubek provedou **Karolína Ščučková a Petr Král**. Ve světové premiéře dále zazní hudební balady **Mírka Přikryla** (kytara, zpěv), **Slávka Přikryla** (baskytara) a **Zdeňka Přikryla** (kytara, zpěv). Dílo Vám přiblíží historik umění a kurátor **Lukáš Koval**.

Günter Hujber –
ILUSTRACE K ERBENOVĚ KYTICI
c2+ c4

KONCERTY

DVOŘÁKOVA PRAHA

ZVEŘEJNILA PROGRAM MEZINÁRODNÍHO
HUDEBNÍHO FESTIVALU

Nenechte si ujít tuto fenomenální hudební příležitost

Nebývalou koncentrací světových orchestrů a hvězdných sólistů nabídne letos Dvořákova Praha, oslavující již sedmým rokem génia české hudby

ANTONÍNA DVOŘÁKA.

Od 8. do 22. září zavítají do Prahy věhlasná hudební tělesa jako Izraelská filharmonie v čele se Zubinem Mehtou, Velký symfonický orchestr P. I. Čajkovského s Vladimírem Fedosejevem nebo elitní výběr členů Vídeňské a Berlínské filharmonie, Komorní orchestr Vídeň-Berlín. Sólistům vévodí klavírista Krystian Zimerman, podle mnohých nejvýznamnější klavírista současnosti, který v Praze nevystoupil dlouhých 33 let, či fenomenální houslový virtuóz Vadim Repin.

ZUBIN MEHTA -29. duben 1936, Bombaj, Indie
Světově významný dirigent.

V roce 1990 dirigoval v Římě slavný koncert tří
tenoristů: **LUCIANO PAVAROTTI, PLÁCIDO DOMINGO**
a **JOSÉ CARRERAS**

OBECNÍ DŮM

Jedna z nejznámějších secesních staveb v Praze.
Stojí na náměstí Republiky v sousedství Prašné
brány naproti domu U Hybernů.

Slouží především reprezentačním účelům
a kulturním akcím (koncerty, výstavy).

akademie svaté Cecílie nebo 1. 6. vystoupení dvojnásobné držitelky Grammy za nejlepší vokální jazzová alba v letech 2015 a 2017 Cécile McLorin Salvant...

Navštívili jste PRAŽSKÉ JARO ? Obecní dům

Od 12. 5 do 4. 6. 2019 bylo možné
navštěvovat koncerty 74. ročníku
mezinárodního hudebního festivalu
PRAŽSKÉ JARO.

Zahájili ho v Obecním domě Bamberští symfonikové - německý orchestr s českými kořeny. Smetanovu *Mou vlast* zahrálo těleso, vzniklé v roce 1946 z odsunutých hráčů Pražské německé filharmonie pod taktovkou svého šéfdirigenta Jakuba Hrůši. Jedním z největších lákadel festivalu bylo 17. 5. vystoupení Orchestru Národní

RUDOLFINUM – dříve sídlo Pražské konzervatoře

Rudolfinum

Rudolphin Ensemble Prague se skládá ze špičkových hudebníků členů České filharmonie. Kromě svých povinností v orchestru provozují také komorní hudbu ... Členové tohoto světoznámého orchestru hrají na vynikající nástroje z dílen evropských houslařských mistrů. Nejen odborníci, znalci ale i obyčejní posluchači se těší z krásného souznění smyčcových hráčů vyhlášené České filharmonie.

Smyčcový kvintet Rudolphin Ensemble Prague

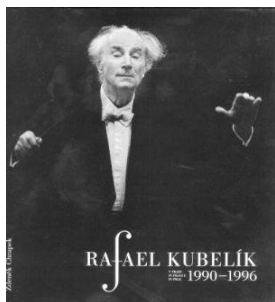
Rudolfinum je novorenesanční budova na náměstí Jana Palacha při pravém břehu řeky Vltavy na Starém Městě

v Praze. V její Dvořákově síni se pořádají významné koncerty, např. v rámci **Pražského jara**. I v letošním roce 2019 – pražské Rudolfinum hostilo **Sexteto českých filharmoniků, České filharmonické kvarteto, klavírní kvarteto Josefa Suka**. Budova Rudolfinu dnes patří České filharmonii, která má zde své hlavní sídlo.

Z HISTORIE PRAŽSKÉHO JARA

Píše se rok 1946 a v Praze se odehrává první ročník mezinárodního festivalu klasické hudby **PRAŽSKÉ JARO**. Jeho založení iniciuje světoznámý dirigent **RAFAEL KUBELÍK**. Záštitu poskytuje tehdejší československý prezident **DR. EDVARD BENEŠ** a zakládá tím tradici, která trvá dodnes.

ZAKLADATELÉ PRAŽSKÉHO JARA – rok 1946

Rafael Kubelík
*1914 – †1996

prof. JUDr. PhDr. Edvard Beneš – prezident ČSR
*1884 – †1948

ŠKOLA MLADÝCH GRAFIKŮ

SUCHÁ JEHLA - pokračování a dokončení

SUCHÁ JEHLA

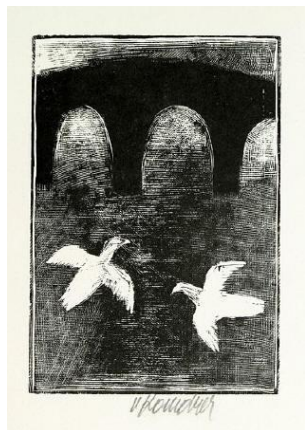
V minulém čísle (ZHOŘ ART č.1/2019) byla mj. zmínka o tom, že grafická technika „suché jehly“ (c4) je oblíbená pro svou „nenáročnost“. Samotný vzhled na hotově vytištěné dílko je jinými technikami ale nenapodobitelný. V podstatě jde o druh rytiny, u níž nepotřebujeme rydla a které známe z jiných hlubotiskových technik (oceloryt, mědiryt...) U suché jehly ale používáme pouze ocelovou jehlu, se kterou pracujeme do hladkého povrchu měděné nebo zinkové desky. Název této techniky (použití termínu „suchá“) byl zvolen proto, že nepoužíváme u ní žádných leptacích kapalin – kyselin (např. dusičná). Poprvé se grafici – znalci a knihovníci, seznámili s prvními ukázkami z 15.století. Tato technika dosáhla svého vrcholu u takových mistrů, jako byl Albrecht Dürer a Rembrandt van Rijn. Touto technikou vzniklo mnoho vynikajících prací od světoznámých umělců. Jejich řada je prezentována takovými velikány, jako byl např. August Rodin, Edward Munch, Pablo Picasso, Marc Chagall... U českých tvůrců nelze se nezmínit o malíři a grafikovi – Františku Tichém, nebo o Vladimíru Komárkovi (další tvůrci c4 – viz minulé číslo).

Při vlastní tvorbě držíme ocelovou jehlu zasazenou do dřevěné násadky a pracujeme s ní podobně jako s tužkou (více kolmo). Hloubka rýhy je závislá na síle a na tlaku naší dlaně. Samozřejmě ostrost hrotu jehly je důležitá a při rytecké práci lze použít i více jehel s různě zaostřenými hroty. Mnozí mistři grafici dosahují virtuózních výsledků.

Po stránce technické nejprve provedeme kresebný návrh a poté ho přeneseme přímo na povrch kovové desky (matrice). Kresbu lze negativně přenést buď klasickou zrcadlovou metodou přes kopírovací papír (uhlák – lze si ho i vyrobit), nebo acetonovou metodou (již bylo o ní v min. číslech zmíněno). Jiná možnost přenosu kresby neexistuje. Ovšem zruční umělci – grafici, přímo virtuózně a s jistotou kreslí přímo na povrch desky. Povrch desky musí být do zrcadlova vyleštěn a poté jemně vídeňskou křídou (křídový prach – pudr) zmatován, aby se tužková kresba dobře na kovové desce zachytila. V prvním díle tohoto pracovního postupu jsme vcelku podrobně hovořili i o vzniku tzv. „grádku“. Ten vzniká vytlačení kovů ze vzniklé rýhy. V podstatě jde o rytím vytlačený kov (tzv. hřebínek) po obou stranách kreslené, ryté linie (čáry – kresby). Grádek (hřebínek) zásadně neodstraňujeme. To proto, že zadržuje barvu z obou stran. Tato místa tisknou výrazněji než prvotní vyrytá stopa v hloubce. Vzniká tak měkkost a sametový vzhled hotového vytištěného grafického listu. U jiných tisků z hloubky ale grádek můžeme opatrně mechanicky odstranit. Aby grádek vznikl a splnil svůj „cil“ – (sametový vzhled tisku) používáme měkkých kovů (měď a zinek). Ve srovnání s tvrdšími kovy je při kvalitní tiskařské práci hotový tisk krásný a půvabný. Měkké kovy ale mají nevýhodu. ”

Vladimír Komárek – *1928 - † 2002
LOD - c4 - suchá jehla

Vladimír Komárek

MOST

c4 - suchá jehla

Při tlaku válce na desku vyvýšený grádek velmi trpí a se zvyšujícím se počtem tisků ztrácí svou sytost a kvalitu.

Z těchto důvodů je náklad výtisků z jedné desky omezen většinou na doporučených padesát kusů. Není to ale zásada. Někdy se podaří vytisknout i více než padesát grafických listů. Přesto ale sběratelé a obdivovatelé grafiky dávají přednost grafickým listům s co nejnižším pořadovým číslem (vlevo tužkou pod tiskem). K pořadovému číslu patří samozřejmě i podpis umělce.

V závěru stručného popisu této techniky (c4 – suchá jehla) uvedu jen několik dobrých rad, které by měli zejména **začátečníci** – grafici, respektovat.

1.- **Ideální formát** pro c4 je pohlednicový (cca 10 x 15).

(Z praktických důvodů – lze vložit do poštovní obálky)

2. - Za **vhodný kovový** materiál použijeme zinkový nebo měděný plech (1,5mm až 3 mm). Mosaz je příliš tvrdá a hliník absolutně nevhodný...Plech přesně nastříháme do pravoúhlého požadovaného formátu. Poté plochým pilníkem přesně zbrousíme hrany (fazety).

3. Následně kovovou desku **vyleštíme téměř do zrcadlova**, odmastíme a poté zmatujeme křídovým pudrem (vídeňskou křídou) nebo i zubní pastou.
4. **Kopírováním přeneseme návrh** kresby (exlibris nebo ilustrace...) na povrch desky.
5. **Připravíme si papíry** na tisk a to tak, že klademe mokrý papír na suchý. Tedy suchý, mokrý, suchý, mokrý... Vložíme do sil. obalu a zatížíme. Necháme „štos“ pracovat přes celou noc. Volba papírů je nesmírně důležitá – zvolíme zásadně papír nelakovaný, bez křídý, mírně savý s gramáží od 200 gr. až 300gr. Existují značkové luxusní papíry pro tisk z hloubky (EXCUDIT, LOSIN, CONCORDE, CONQUEROR....). Vhodné a dobré jsou i školní kreslicí papíry (tzv.čtvrtky).
6. Nyní **následuje tisk**, k němuž **potřebujeme hlubotiskové barvy** nebo knihtiskové barvy. I ofsetové barvy a syntetické lze použít. A samozřejmě kompletní grafický válcový lis, t.zv.satinýrku (filc plus nakládací deska). Jisté odpozorované a vyzkoušené zkušenosti jsou nezbytné. Umělecké olejové barvy pro malíře jsou absolutně nevhodné.
7. Po vytištění ihned **čerstvé a vlhké listy prokládáme filtračními** (savými) **papíry** a zatížíme. Velmi stručným popisem jsme uzavřeli práci na téma „suchá jehla“. I když mnozí grafici ji označují za technicky nenáročnou, přesto je jejich názor značně zkreslený, zlehčený a není adekvátní vynaloženému času a práci. Zkušenosti je proto třeba získat pracným úsilím a konzultovat je i s učiteli výtvarné výchovy nebo přímo s umělci – grafiky.

LINORYT VČERA A DNES

V široké řadě knih a příruček najdeme publikace téměř o všech dostupných grafických technikách. Podle některých lze se naučit z nich mnohému, jiné jsou pouze informativní, anebo příliš odborně sepsané tak, že odradí zejména amatéra hned po nahlédnutí do textu.

Rád bych ale čtenáře a zejména sběratele varoval před zažitou teorií mnohých grafiků a teoretiků, kteří na základě svých zkušeností z „praxe“ představují některé techniky jako snadné, nenáročné, finančně příliš dostupné atd.

Už dávno tak tomu není! Jen ve stručnosti čtenáři vysvětlím proč:

Podobně jako technika linorytu, je také i dnes technika suché jehly prezentována jako jedna ze snadných způsobů, jak bez přípravných složitých návrhů a kreseb vytvořit zajímavé grafické dílo. K těmto všem již dnes neplatným a zastaralým názorům chci poznamenat, a to velmi důrazně, že hodnotné umělecké dílo se svým obsahem, výrazem a vším tím co chce říci, nikoho neptá, jak bylo provedeno, ale jeho cílem je působit na nás především obsahově, duševně a tedy i v první řadě citově. Pitvat hodnotné grafické dílo

otázkami způsobů provedení, je na posledním místě a není hodno skutečného znalce.

Pozorovatel, divák, majitel nového uměleckého díla a konečně i odborník, hodnotí dílo jeho řečí, která k nám promlouvá svou sdílností, svým obsahem a schopností pohltnout naši mysl, naši osobnost, přinutit nás samých k sebepoznání a poznání světa, které nás obklopuje.

Dosáhne-li toho, pak jsou všechny otázky nad tím, jak bylo dílo provedeno, naprosto zbytečné, neboť odvádějí pozornost, mohou být i účelové jen proto, aby buď autora „povyšily“ nebo naopak „ponížily“. Bohužel dodnes přetrvávají již dávno neplatné názory z dob předválečných a prvorepublikových, kdy výroba linolea byla ještě v plenkách.

Tehdy totiž bylo linoleum ve svých výrobních začátcích tvořeno z rozemletého korku, křídý a lisováno společně s lněným olejem. Stopa nedovolovala jemných rytých linek, byla hrubá, štěpila se, nebyla schopna technicky ani opticky přiblížit se

dřevorytu a udržet jemné detaily. Nebyla pružná a byla drolivá. Tehdy se linoleum skutečně považovalo za výpomocný materiál maximálně grafickým zpracováním blízký dřevorezu a to velmi nedostatečně.

Ano, bylo to v době předválečné a těsně po ní, kdy se stalo náhradním materiálem, z něhož bylo možné vytvářet pouze matrice pro tisk větších ploch, ornamentů, knižních dekorací, velkých plakátových písmen (místo dřevěných) atd. Přesto mnoho umělců tehdy pro tuto „novinku“ sáhlo a dodnes jsou například knižní obálky touto technikou vytištěné vzácnou relikvií (knižní obálky Josefa Čapka, Jana Šembery...).

Knižní obálky například vytištěné ve vyškovské Obzinově tiskárně jsou dnes už unikátem.

Oldřich Páleníček
165 LET OD NAROZENÍ J.V.M
Linoryt – x3

Linoleum se tak stalo pro tisk z výšky velkým průkopníkem a umožnilo perspektivně v budoucích časech, tedy dnes, díky vývoji umělých hmot v chemickém průmyslu, ohromný pokrok a rozvoj moderní grafiky.

Zejména ve školách, v hodinách výtvarné výchovy, se stalo linoleum nenahraditelnou pomůckou při objevování a seznamování žáků s grafickým uměním, neboť výuka dřevorytu na reálných gymnáziích v hodinách výtvarné výchovy rozpadem Rakouska-Uherska postupně zanikla.

V roce 1948 výroba dřevěných špalíčků v Roudnici nad Labem byla ukončena a přestala se dodávat do škol. Tím výuka grafických technik značně utrpěla a přestěhovala se už jen do uměleckých škol. Ve své výtvarné knihovně vyhledal jsem vzácnou knihu od Bedřicha Beneše Buchlovana s názvem MODERNÍ ČESKÁ EXLIBRIS. Kniha byla vytištěna LEGIOGRAFIÍ v Praze-Vršovicích, nákladem Kroužku českých exlibristů v Praze v roce 1926. A v ní dodnes uznávaný znalec Bedřich Beneš Buchlovan na straně 35. píše. Cituji:

„...jinak nepřineslo linoleum nic pozoruhodného. Pro snadnost, s jakou se do něho poměrně ryje, stalo se pouze vítaným materiálem diletantů a amatérů...“.

Toto hodnocení již dávno neplatí, ale u mnohých „znalců“ bohužel přetrvává. Dnes, téměř o sto let později, dosáhl ale výrobní vývoj tohoto materiálu neuvěřitelně vysoké kvality a grafikům i studentům umožňuje rychlejší realizaci jejich uměleckých záměrů.

To je ohromné plus a proto bychom měli, my všichni, tomuto modernímu materiálu být vděční, že tady vůbec je!

Že může napomoci žákům ve školách urychlit vnímání vznik uměleckého díla. Jeho lehkost, snadná cenová dostupnost a s tím související i technicko-umělecká zpracovatelnost se nedá přirovnávat ke kvalitě z dob předválečných, která skutečně v těch časech měla velmi slabou úroveň. Samozřejmě linolei je mnoho druhů a je třeba si umět vybrat.

Uvažovat a myslet stále v pochybovačných dimenzích o umělecké hodnotě díla v technice linorytu je velmi chybné a pro budoucnost rozvoje grafických technik nebezpečné!

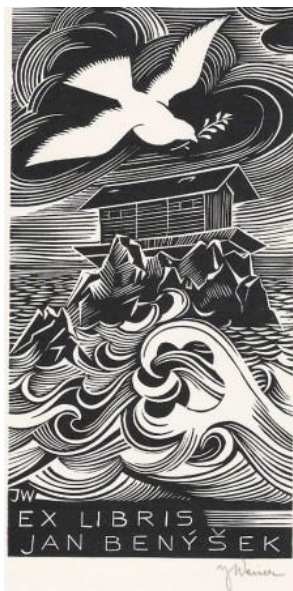
Proto je a bude linoryt trvale velmi důležitý a nenahraditelný, zejména z metodologicko-pedagogického hlediska na školách a ve všech vyučovacích kurzech grafických technik.

Oldřich Páleníček
PAMĚTNÍ LIST – linoryt – x3

Josef Čapek
ŽEBRÁK - x3

Josef Weiser
EX LIBRIS JAN BENÝŠEK – x3

Vysoce hodnotím odvážný článek Stanislava Šeredy, který pod titulkem JUBILANT ZBIGNIEW KUBECZKA (KZ č.4/2018, str.117) staví linoryty i jejich tvůrce do lepšího světla, než jak je to stále ještě zažité u „skalních“ teoretiků a t.zv. „sběratelů“, kteří kliku grafického lisu viděli jen na obrázku, ne tak aby s ní otáčeli, nebo dokonce cokoliv vryli. Jejich postoj brzdí rozvoj a vývoj mladých nadšenců a obdivovatelů grafiky a ty starší tvůrce zase odrazuje nad výstavní účastí i účastí na soutěžích, takže většinou tvoří pro své přátele.

Já jsem velký kus svého života zasvětil této technice, i když mě víceméně zajímá velkoplošné a nejméně tříbarevné ilustrační zpracování než komorní.

Není to proto, že by byla tato technika snadná. To je velký omyl. Naopak! Na malé ploše se samozřejmě hůře zpracovávají detaily než u technik tisku z hloubky. **Linoryt je pouze zdánlivě snadný, ale jeho zpracování je závislé na našich představách, na konečných vizích a konečně i na formátu a ploše matrice (návrhu).**

A samozřejmě na rydlech, na materiálu atd. Věnuji se mu proto, že v něm lépe realizuji vztahy světla a stínu, vztahy černé a bílé, hledám možnosti rytecké tvorby různých

struktur a profesně jako reprodukcí kamenosochař se vůbec rád masivně zbavuji materiálu suchou cestou.

Je třeba vyjmenovat aspoň několik významných českých umělců - grafiků, kteří posunuli techniku linorytu na vysokou uměleckou úroveň.

K nim mj. patří: Miroslav Houra, Josef Weiser, Václav Plechatý, Ladislav Rusek, Helena Cejnarová, Martin Manojlín, Anna Grmelová, Alena Antonová, Josef Váchal, Josef Čapek, Karel Štika a mnoho dalších. Mnozí z nich byli také špičkoví dřevorytci (příkladně Jaroslav Dobrovolský, Arnošt Hrabal, Michael Florian...) a kdyby měli ve svých rukou dnešní moderní linomateriál – neváhali by s ním pracovat.

I mezinárodní značení x1, x2, x3, řadí dřevorez, dřevoryt a linoryt do jedné skupiny tisku z výšky. Kompozicí a návrhem není mezi nimi podstatného rozdílu a v tisku téměř vůbec ne. V literatuře (poezii a próze) je autodidaktů snad ještě více – a výborných, a v hudbě?

Komu vadí, že Leoš Janáček jako skladatel byl autodidakt? Komu vadí, že i Mozart byl autodidakt? A co Cézanne, Vincent van Gogh, Henri Rousseau a desítky a snad i stovky dalších co neměli umělecké vzdělání a vypracovali se až na samý umělecký parnas?

Miroslav Houra
OHLÉDNUTÍ – x3

Alena ANTONOVÁ
EX LIBRIS F. SAMŠIŇÁK – x3

Ladislav Rusek
NETŘESK – x3

Co se týče jednoduchosti a snadnosti použité výtvarné techniky v umění, mám pak na mysli tu nejobyčejnější tužku. Rychlejší a snadnější cesta ke vzniku uměleckého díla neexistuje. Je snad linoryt s veškerou svou přípravnou návrhářskou, kreslířskou, ryteckou a tiskařskou prací ještě více snadnější než tužka? Stejně tak jako „jednoduchá“ tužka za 5 korun je a bude králem v kresbě a v celém umění vůbec, pak linoryt je a bude se svými blízkými předchůdci – dřevorytem a dřevořezem – přinejmenším vysoce důležitým a ideálním učitelem v nazírání a na vznik umělecké grafiky a proto každému dík, který s touto technikou pracuje.

Těžko lze v dnešní době vychovávat mládež i veřejnost lásce k umění, když budou zpochybňovány její nejelementárnější tvůrčí cesty, kam linoryt patří a patřit bude.

Eldřich Píleníček

ČESKÁ GRAFIKA

CESTUJEME SE ZHOŘEM DO BÁDENU U VÍDNĚ

Náš cíl - fontána UNDINE v lázeňském parku

Undine byla podle pověsti vodní víla, která chtěla získat nesmrtelnou duši provdáním se za člověka. Její manžel jí byl nevěrný a podle zákonů vodního světa musel zemřít. Ona, i když jej stále milovala, vystoupila z pramene, aby mu vtiskla polibek smrti. Na vykonání přísného ortelu dohlížel její strýc vodník *Kühleborn*.

Po třiceti letech diskusí se městské zastupitelstvo v Bádenu konečně rozhodlo zavést vodovod s kanalizací a oslavit tuto pohádkovou pověst stavbou monumentální kašny. Dílo bylo dokončeno v roce 1903 vídeňským sochařem Josefem Kassinem /*1856 - †1931/, který tak pohádku *Undine* ztvárnil do mohutného sochařského díla. Autorem pohádky je německý romantický spisovatel a básník *Friedrich Heinrich de la Motte-Fouque* /*1777 – †1843/.

Na zobrazeném exlibris vidíme, jak mládenci nadzvedávají kámen a k jejich překvapení se v proudu vytrysknuvší vody objevuje víla *Undine*, doprovázená vodními živočichy a vodníkem *Kühlebornem*. Jeden z chlapců se snaží kámen vrátit zpět, druhý na celý děj zírá s úžasem.

Günter Hujber
**EX LIBRIS MARTINA KVAPILOVÁ
RUSALKA**

komb.technika – 150 X 100 - (c2 + c4)
zpět, druhý na celý děj zírá

Josef Kassin/*1856 - †1931/ - foto z istránek
FONTÁNA UNDINE

Secesní sousoší je zhotoveno z kararského mramoru, kterým *J. Kassin* vytvořil své nejvýznamnější dílo. V roce 2003 bylo restaurováno a na zimu se nyní překrývá skleněnou pyramidou.

Postavu víly *Undine* ztělesnila dcera *Mercedes* podnikatele *Emila Jellinka* z Vídně a spoluzakladatele vozů značky Mercedes-Benz - prvního moderního automobilu. Mercedes zemřela na rakovinu ve svých třiceti devíti letech. Jellinkovi měli v Bádenu svou letní vilu a se sochařem *J. Kassinem* se dobře znali. Ten několikrát prohlásil, že ke všem postavám na sousoší mu stály modelem konkrétní postavy. Nikdy se ale nezjistilo, kdo byl ve skutečnosti ten ošklivý vodník.

Exlibris pro Martinu Kvapilovou s tématem fontány *Undine* vytvořil grafik *Günter Hujber* (člen SSPE). Použil techniku tečkované suché jehly na měděných deskách dotvořených leptem.

Baden bei Wien je okresní secesní lázeňské město, cca 35 km jižně od Vídně na svazích Východních Alp v Dolních Rakousích. Znali ho již staří Římané a tak se postupně proměnilo v letní středisko rakouské císařské elity. Jeho termální lázně, vodní radovánky a samozřejmě lázeňské procedury včetně turistických zajímavostí, si mohou užívat návštěvníci po celý rok.

- Prameny :

- informace města Baden bei Wien
- internet heslo Jellinek - vebové stránky

Vladimír Pospíšil

redaktor časopisu ZHOŘ ART

ŽIVOT SE SPORTEM A UMĚNÍM.

Přesně tento název nese výstava, kterou bylo možné shlédnout v květnu až červnu roku 2017 v **Galerii Na Mostě** v budově Farmaceutické fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Nestává se často, abychom se k mnohým událostem vraceli dva i více roků nazpět. Ovšem osobnost **Ing. Jiřího Soukupa** stojí více jak za jedno či dvě povšimnutí. Je trvale zapsána do dějin českého a čsl. sportu (i umění) a stává se živoucí legendou, předávající nám nepřeberné množství bohatých a cenných životních zkušeností.

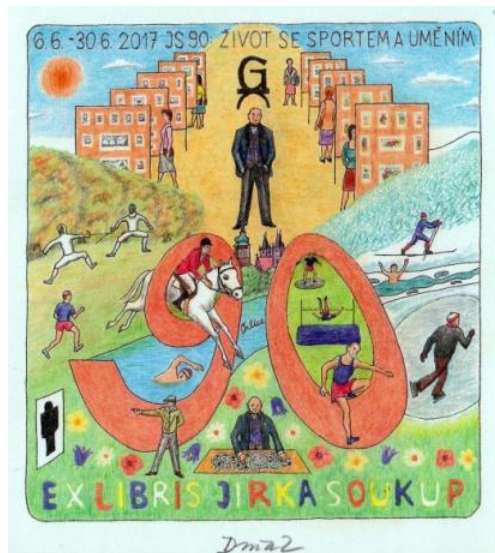
Ty se odráží právě v této výstavě, která mapuje celoživotní putí Ing. Jiřího Soukupa jako ikony českého vytrvaleckého sportu napříč všemi jeho sportovními i uměleckými aktivitami.

Nejdříve však ve stručnosti několik slov k jeho mimořádné osobnosti.

Jubilant Ing. Jiří Soukup (*1927)

Galerie Na mostě
Farm.fakulta UK Hradec Králové –
květen 2017

Ladislav Dvořák
EX LIBRIS JIRKA SOUKUP

Ing. Jiří Soukup, narozen 30.6.1927 v Praze, vystudoval zemědělské inženýrství se specializací na chov koní a pracoval v hřebčíně v Tlumačově a Napajedlech. Později profesně působil na ministerstvu zemědělství a život jej nakonec přivedl do Hradce Králové.

Atletika, jezdecký a dostihový sport ho přivedly k modernímu pětiboji a československé reprezentaci. S manželkou Grušou měl tři syny. Je dědečkem sedmi vnoučat a trojnásobným pradědou. Při středoškolských studiích byl aktivní ve výtvarném kroužku, který ho trvale připoutal na celý život k umění, později se specializací na grafiku. Postupně přešel ke sběratelské činnosti zejména s tematikou exlibris.

O tom, že poprvé v 85 letech a později i v 87 letech se stal Jirka nejstarším

českým maratoncem, ví asi každý běžec. Méně známou skutečností je, že se stal v svých 89 letech i nejstarším českým jezdce na koni, v jehož sedle strávil dvě hodiny.

Váženému čtenáři předkládá reakce téměř doslovnou osnovu z připravovaného konceptu (a poté vysloveného) úvodního slova **Mgr. Ladislava Dvořáka** k jubilantově výstavě.

Citujeme:

1) **Vesta**

Milí přátelé, znáte široko daleko jiného gentlemana, který by nosil tak úžasnou vestu? Já tedy ne a navíc Vám mohu potvrdit, že ta vesta je zázračná. Poznal jsem to, když jsem tvořil poslední Jirkovo exlibris. Jirka je na tom lístku v té vestě dvakrát. Když jsem se pokoušel nakreslit tu vestu co nejvěrněji, vstoupil do mne duch Salvadora Daliho a já prožíval jeho myšlenkové pochody při tvorbě barevných kontrapunktů jeho famózních surrealistických kompozic. Jen se podívejte na tu tajemnou hru ultramarínu, fialky a zlatého okru! Jirko, díky Ti za to, že při slavnostních příležitostech dovolíš našemu zraku spočinout na Tvé kouzelné vestě, která dokáže tak nečekaně rozšiřovat náš duchovní obzor.

2) **Donátorství**

Při tvorbě již zmíněného exlibris jsem tedy prožíval tvůrčí radost. A bylo to nejen kvůli těm barevným kontrapunktům na Jirkově vestě, ale třeba i při zachycení mnoha sportů, kterým se Jirka věnoval a většinou ještě stále věnuje.

Ten lístek má pořadové číslo 565(!) mezi lístky vytvořenými na Jirkovo jméno. Prožívali-li i ostatní autoři těch lístků tolik radosti jako já, jde počet těch hodin radosti do desetitisců! A to vůbec nemluvíme o honorářiích, které by možná leckterým nemajetným umělcům přišly velmi vhod.

3) Moderní česká matematika

Možná si vzpomínáte na výstavu kravatových uzlů, která proběhla zde v Galerii na mostě. Jirka měl s tou výstavou dosti práce, ale v den vernisáže bylo vše OK. Vernisáž samotná byla velmi pěkná, mj. i díky vzácným hostům z českého Bowtie klubu. Bohužel další průběh výstavy již příznivý nebyl, neboť hradečtí matematici nevyužili matematického pozadí této výstavy k propagaci moderní matematiky mezi hradeckou mládeží. Řekl jsem si tehdy, že co se nepodařilo v Hradci, podaří se u mne doma v mém domě. A tak jsem založil matematické muzeum se zaměřením na nízkodimenzionální topologii a dne 15. 5. 2017 jsem o mém muzeu přednášel v Matematickém ústavu Akademie věd ČR. Jirka mne tedy po vstupech do SSPE a SV při ČAS přivedl do třetího významného sdružení – Jednoty českých matematiků a fyziků. A možná, že ten třetí vstup se ukáže jako nejdůležitější. Na začátku ovšem byla odvaha Jirky Soukupa uspořádat netradiční hradeckou výstavu.

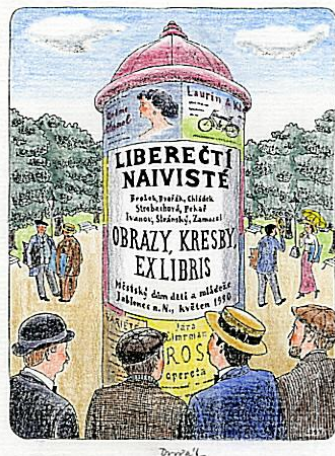
Závěrem:

Přeji všem dobrým lidem na této planetě, ať také ve svých životech najdou své Jirky Soukupy, kteří je v pravou chvíli dovedou podpořit a popostrčit na cestě k dalším ušlechtilým cílům.

Ladislav Dvořák

P.S. - (autor O.P.)

Jak je ten svět malý... (říká se. A je to pravda...). Během mého dlouholetého přátelství s Ing. Jiřím Soukupem jsem dostal z jeho úst příjemnou informaci, která nás spojuje dokonce i s Mgr. L. Dvořákem. A sice to, že Ing. Jiří Soukup byl žákem a posluchačem mého otce Josefa Páleníčka, prof. matematiky a deskriptivy, na dejvickém gymnaziu v Praze před válkou. Po otci mně zůstala dědickým podílem matematická knihovna. Je mně ctí, že ji mohu věnovat do matematického muzea Mgr. Ladislava Dvořáka, a že nás tedy k sobě poutá nejen exlibris.

Ladislav Dvořák — KRESBA

Knihovna byla dost velká a proto její část jsem před deseti lety daroval také katedře společenských věd ČVUT v Praze.

K jubileu Ing. Jiřího Soukupa přikládám ještě další jubilejní exlibrisové překvapení pro člena naší redakce – **pana Vladimíra Pospíšila.**

K jeho letošním osmdesátinám mu Ladislav Dvořák vytvořil také "jubilejní" exlibris.

Jak je patrné z přiloženého EXL, rozčlenil ho do čtyř celků :

- na rodinu, práci, trávení volného času a všeobecné dovednosti (panel s grafikou)
- a na čtyři roční doby : jaro v rozkvetlé aleji, léto na Máchově jezeře, podzim v zaměstnání a v zimě - to je ten panel s grafikou věnovaný návštěvám výstav, četbě knih a exlibris.

Dravec nad jezerem je symbolem možných potíží (a kdo je nakonec nemá?...)

Jistě není třeba komentovat kreslířskou zručnost Ladislava Dvořáka. Už na první pohled je patrné, že v jeho osobnosti nacházíme mimořádný výtvarný talent a vrozený smysl pro realitu ve vtipném zobrazení a promyšlené kompozici.

Ladislav Dvořák
EX LIBRIS VLADIMÍR POSPÍŠIL

Oldřich Páleníček

EXLIBRISTICKÉ POSTŘEHY Z POLSKÉ GLIWICE

V červenci 2018 jsem měl možnost zasedat v členství odborné poroty XII. Mezinárodní soutěže ex libris v Městské Veřejné Knihovně v Gliwicích. Příznačně zrovna v roce, který byl v České republice vyhlášen Spolkem sběratelů a přátel exlibris, při příležitosti jeho 100. výročí založení, jako Rok českého exlibris. Tento příjemný čas strávený nad spoustou kvalitních a hlavně naprosto různorodých prací z celého světa, ze kterých musela mezinárodní porota vybrat společnými silami vítěze, nutil k zamyšlení o další úloze a budoucnosti exlibris jako takového. Poprvé jsem měl vlastně možnost dívat se na ex libris trochu jinýma očima, než jako jeho tvůrce - grafik, který má své vyjádření, svůj grafický pohled a postoj, jímž se také vyjadřuje. S vývojem moderních technologií se situace, co se týká klasických knih, změnila. Kniha už není tak vzácná jako dříve. Do módy se dostávají elektronické čtečky... Ex libris tímto pomalu ztrácí svou původní úlohu a přerůstá spíše v záležitost sběratelskou, končící většinou ve složkách soukromých sbírek. I přesto, že dnešním trendem začínají být hlavně ex libris větších formátů, připomínajících spíše uměleckou volnou grafiku, kritériem soutěže bylo hodnotit exlibris jako knižní značku ve svém původním významu = viditelně označit jménem majitele knihu, aby se vrátila, po zapůjčení a přečtení, zpět do domovské knihovny.

Günter Hujber –
EX LIBRIS BOTANICIS J.DVOŘÁK
FLORA – 150 x 110 – (c2 + c4)

Takže důležitým měřítkem poroty při hodnocení vystavených prací byl viditelně a dobře zakomponovaný text a nejen dobře zvládnutá technika a excelentní grafický projev, který bohužel leckdy nestačil pro postup do soutěže, postrádaje zřetelný text. Ovšem nejen signatura majitele, ale pro tvůrce exlibris je také velmi důležité poznat zájmy a osobnost zadavatele exlibris, aby propojením textové formy s grafickým rukopisem výtvarníka vznikla vystihující osobní knižní značka, ladící s vnímáním jejího majitele. Je to podobné jako poznat při portrétování klienta jeho povahu, aby byl portrét opravdu vypovídající. Z druhé strany nutno říci, že rychlý vývoj moderních technologií přináší také možnost využití počítačových technik pro tvorbu digitálních ex libris a tímto probouzející se zájem u studentů výtvarných škol a mladých autorů, kteří o klasické grafické techniky, díky jejich náročnosti (jak technické, tak časové) pomalu ztrácí zájem. Tento nový trend je rychle rostoucí a zřetelný, o čemž svědčí i počet 219 digitálních prací od 61 tvůrců z 12 zemí z celkového počtu 966 prací od 284 výtvarníků z 37 zemí. Sbirání exlibris je sice obecně vnímáno trochu mimo hlavní umělecké proudy, jako něco pomalu odcházejícího, ale právě tento opravdu velký počet zaslaných prací nám dovoluje dívat se na budoucnost ex libris pořád s optimismem.

Günter Hujber

SYMPOZIUM DROBNÉ GRAFIKY V TÝNĚ NAD VLTAVOU

Sto let umělecké školy BAUHAUS ve Výmaru

Hlavní téma

TÝNSKÉHO SYMPOZIA DROBNÉ GRAFIKY

Téměř rok uplynul, od uskutečnění **III. ročníku** sympozia drobné grafiky v Týně nad Vltavou. V současnosti probíhají přípravy na IV. ročník. Pořadatelé jsou opět **Městské centrum kultury a vzdělávání** prostřednictvím **Městské galerie** a **Městský dům dětí a mládeže**, kde se symposium realizuje.

FOTO: Miroslav Bžoch

Téma letošního sympozia je skutečně světové, neboť v tomto roce si připomínáme 100 let od vzniku nejvýznamnější avantgardní umělecké školy Bauhaus. Vznikla v roce 1919 v německém Výmaru, v roce 1924 se však musela přestěhovat do Desavy. Ředitelem byl architekt Walter Gropius, který novou desavskou budovu navrhnul a nechal postavit.

Ta se stala pro Bauhaus ikonickou. Posledním místem působení školy byl Berlín. Ačkoli se Ludwig Mies van der Rohe coby tehdejší ředitel snažil o její pokračování sebevíc, Hitler nechal v roce 1933 školu zavřít.

BAUHAUS byl kosmopolitním místem setkávání umělců, uměleckých řemeslníků, architektů a designérů z celého světa. 14 let působení školy, možná zdánlivě krátkých, bylo dostačující na to, aby se Bauhaus mohl nazývat kolébkou moderní architektury, urbanismu, designu, typografie, umění a hlavně také moderního uměleckého vzdělávání... uvedla Petra Herotová, kurátorka Městské galerie v Týně nad Vltavou.

Sympozium bude v MěDDM probíhat od středy 5. června do soboty 8. června. Dveře budou otevřené pro kohokoliv, kdo se chce podívat, jak vzniká grafika, nebo se s umělci setkat osobně.

Pořadatelé upozorňují na komentovanou prohlídku a veřejnou prezentaci účastníků ve čtvrtek 6. června od 17 hodin a o den dříve, tedy ve středu 5. června od 17 hodin zvou do kina Sokolovna, kde (nejen) účastníkům sympozia bude promítnut německý dokument Bauhaus – model a mýtus.

Zdroj: internetové stránky

EXLIBRISTÉ ZE SSPE VYSTAVUJÍ V UKRAJINSKÉM KIJEVĚ

Práce autorů, členů SSPE, jsou vystaveny v KIJEVĚ, v galerii BĚLYJ SVIT v centru města na hlavní třídě. Budou instalovány na samostatných panelech 80x100. K nim vyjde barevný katalog s reprodukcemi jejich děl. Autoři budou uvedeni v Průvodci expozicí ukrajinské kolekce. Oficiální Certikát obdrží vystavující osobně při vernisáži ve čtvrtek 30. 5. v pražské dejvické galerii

Skleňák před reprezentativním zastoupením obou stran.

Kijevská vernisáž bude zahájena 11. července.

Blahopřejeme a těšíme se na setkání.

Doc.PhDr. *Felix Černoch*, CSc.,
Předseda SSPE

TISKOVÉ ZPRÁVY

BYL NÁRODA ČAS - DRUHÝ POHŘEB KARLA HYNKA MÁCHY SE STAL MANIFESTACÍ PROTI NĚMECKÉMU NACISMU

Bylo pozdní odpoledne, sedmý máj – a na Vyšehradském hřbitově byl podruhé pohřbíván Karel Hynek Mácha, jehož ostatky byly převezeny do rodné Prahy více než jedno století po jeho smrti. Druhý pohřeb v roce 1939 se pak stal manifestací Čechů proti nacistické okupaci.

Nejvýznamnější představitel českého romantismu zemřel 6. listopadu 1836 v Litoměřicích poté, co prochladnul při hašení požáru. Bylo mu necelých dvacet šest let. Pohřben byl na litoměřickém hřbitově v den, kdy se měl ženit. Převezení Máchových ostatků do Prahy inicioval o více než sto let později Karel Engliš, tehdejší guvernér Národní banky Československé. *„Bylo to proto, aby se nedostaly do rukou Němců. Uloženy byly ve Strašnickém krematoriu až do 6. května 1939, kdy byly vystaveny v Pantheonu Národního muzea,“* připomíná historik Jan Němeček.

Smuteční průvod následně doprovodil rakev na Vyšehrad k pohřební mši. *„Byla reakcí prostých lidí na okupaci. Celé jaro a léto 1939 je protkáno těmito demonstracemi, které vrcholí 28. října 1939. Nacisté si uvědomovali nebezpečnost, která z těchto akcí vyplývá...“* informuje historik Jan Němeček o tomto protestu našeho národa v souvislosti s oslavou výročí vzniku Československa.

Rakev s ostatky Karla Hynka Máchy na Vyšehradě

Máchova pohřbu se účastnily desetitisíce lidí a nad hrobem „rozervaného romantika“ promluvili například generál Rudolf Medek nebo básník Josef Hora. *„...Kněz Bohumil Stašek, který kázal na pohřbu a poté ještě na několika dalších akcích, byl v září 1939 zatčen a vězněn do konce války v koncentračním táboře Dachau,“* upozorňuje Němeček, že demonstrativní převoz ostatků nezůstal bez následků. Karel Hynek Mácha se tak stal nejen symbolem lásky, ale i národní hrdosti.

EIFFELOVA VĚŽ „ŽELEZNÁ LADY“ SLAVÍ LETOS 130 LET

Eiffelova věž se veřejnosti po prve otevřela při příležitosti Světové výstavy uspořádané ke 100. výročí Velké francouzské revoluce 6. května 1889 za doprovodu 21 dělových salv.

Tehdy plnila účel vstupní brány na veletrhy. Světu měla demonstrovat francouzskou průmyslovou zdatnost. Její stavba trvala dva roky, dva měsíce a pět dní a po dvaceti letech měla jít k zemi.

Poměrně krátce plánovanou životnost Eiffelovky zachránilo její další využití – jako meteorologické stanice (později sloužila jako centrum letového provozu a pro televizní a rozhlasové vysílání). A také postupně získávala oblibu.

Za první rok provozu si výhled na Paříž za pět franků přišly vychutnat dva miliony lidí.

Při dobré viditelnosti mohou návštěvníci z vrcholu dohlédnout až 67 kilometrů daleko.

Eiffelova věž (*La Tour Eiffel*) je v současnosti nejznámější pařížská ocelová dominanta.

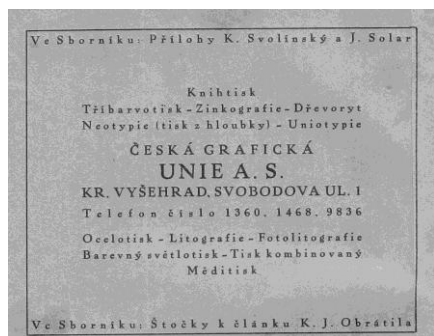
Byla postavena v letech 1887 až 1889 u příležitosti stého výročí velké francouzské revoluce a Světové výstavy, která se v roce 1889 v Paříži konala. Až do roku 1930, byla s výškou 300,65 metru nejvyšší stavbou světa. Dnes měří včetně antény na vrcholu 324 metrů. Je pojmenována po svém konstruktérovi Gustavu Eiffelovi. Pod věží se nachází busta Gustava Eiffela, kterou sem v roce 1923 umístil sochař **Antoine Bourdelle**. Pod balkónem první plošiny se po celém obvodu nachází nápisy 72 jmen významných vědců.

Mezi kritiky stavby patřili **Émile Zola** nebo **Alexander Dumas**, ale i spisovatel **Guy de Maupassant**, který pravidelně navštěvoval její restauraci s tím, že je jediným místem v Paříži, odkud se na věž nemusí dívat. Dnes je věž nejnavštěvovanější placenou památkou na světě a ročně přiláká sedm milionů turistů z celého světa.

Věž byla předlohou mnoha imitací, například i pro Petřínskou rozhlednu.

Z NAŠEHO ARCHIVU SBÍREK A KNIHOVNY

1 Fr. Kadeřávek 2 791 ROKY 79 -
PERSPEKTIVA ZA KRÝSTEOM
3 KARLŠ TEJN BOŽEVA
4 Staroměstské nám
5 PREISSIG A. MUCHA
6
7 Za Marie Teresie. 8
KVĚTY ŽIVOT
9 A
VÝZNAM
MISTRA
JANA
MUSA

Na všech školách odebírají
DĚTI REPUBLIKY
noviny mládeže československé.

Ročník VI. 10 čísel za 5 Kč.

BENEŠOVY BESÍDKY O BÁSNÍCÍCH

⟨ Neruda, Erben, Němcová, Havlíček, Kollár, Světlá, Širásek,
Mácha, Vrchlický, Čech, Čelakovský, Machar, slov. básníci a
100 let čes. básnictví ⟩ Sníž. cena po 50 h.

Obratem zasílá

KAREL DVOŘÁČEK V BRNĚ-ČERNOVICÍCH.

Dopřejte si dobrých a krásných sešitů a deníků PROŠIT,
v nichž vaše písemné práce náležitě vyniknou
J. PROCHÁZKA, továrna, BRNO Česká 7

CG ŘÍM RAK 皮 K
OO ŘÍM RAK EH
ŘÍM nebece

duventinum Praha XII. Pochova 62

ČASOPIS LOUTKÁŘ
VYDÁVÁ J. R. VILÍMEK V PRAZE

‘TALKO‘

MOR. OSTRAVA - MAR. HORY

Veškeré učební pomůcky, vycpaniny zvířat

Učební výjebra Četná vyznamenání

My mladi
kupujeme knihy a hudebniny jen u fy

ST. KOČI,

majitelé inž. L. Hrbáček-Vrba

a Jan Martineček, knihkupectví, s. s. r. o.

Brno, U radnice 9

POTŘEBUJETE VYTISKNOUT
EXLIBRIS, NOVOROČENKU
NEBO JINOU DROBNOU GRAFIKU?

Tisky z výšky
(dřevoryty, linoryty, zinkové štočky)
až do formátu A4

VÁM VYTISKNE

Umělecká tiskárna
ART-TISK ŠUMICE
Uherskobrodská 110
687 31 Šumice

Telefon 723 920 492

Redakční uzávěrka příštího čísla ZHOŘ ART č.3, ročník III. je 15.9.2019